

KÖZÖSSÉGEK A VÁLTOZÁS ÚTJÁN

JÓ KIS HELY – KISTELEPÜLÉSI
KOMPLEX GYERMEKPROGRAMOK
2018–2019

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
MODELLPROGRAMOK

BUDAPEST
2020

KÖZÖSSÉGEK A VÁLTOZÁS ÚTJÁN

JÓ KIS HELY – KISTELEPÜLÉSI
KOMPLEX GYERMEKPROGRAMOK
2018–2019

KIADÓ:
MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
MODELLPROGRAMOK

FELELŐS KIADÓ:
Lantos Szilárd, a Modellprogramok vezetője

A kiadvány 300 példányban készült
az EFOP-1.4.1-15-2016-00001 Integrált
gyermekprogramok szakmai támogatása
projekt keretében.

ISBN 978-615-81586-4-0

KÖZÖSSÉGEK A VÁLTOZÁS ÚTJÁN

JÓ KIS HELY – KISTELEPÜLÉSI
KOMPLEX GYERMEKPROGRAMOK
2018–2019

MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
MODELLPROGRAMOK

BUDAPEST
2020

ÍRTA ÉS SZERKESZTETTE:

Kocsis Attila
Marozsán Csilla

A JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREKET BEMUTATÓ SZÖVEGEK SZERZŐI:**JÓ KIS HELY MUNKATÁRSÁK**

Jakab József, szakmai vezető, Rinyakovácsi
Kanyó László, szakmai vezető, Tákos
Kovácsné Csillik Csilla, szakmai vezető, Nagyzóvágy
Kustráné Reinis Erika, szakmai vezető, Zádor
Lénárt Anita, szakmai vezető, Ládbesenyő
Mursa Nóra, szakmai vezető, Uszka
Módos Ádám, szakmai vezető, Tiszavid
Nagy Tünde, szakmai vezető, Barabás
Dr. Péterffyné Lengyel Etelka, szakmai vezető, Magosliget
Poór Nárcisz, szakmai vezető, Baranyaszentgyörgy
Radics József, szakmai vezető, Drávacárdony
Sall Éva, szakmai vezető, Somogyfajsz
Sebő Evelin, szakmai vezető, Vatta
Silovicsné Kovács Katalin, szakmai vezető, Kisdobsza
Szalai Gábor Béláné, szakmai vezető, Bodony
Tapler Orsolya, szakmai vezető, Rinyaújlak
Tauszné Kercza Erika, szakmai vezető, Istvándi

MÁLTAI MUNKATÁRSÁK

Berki Judit, Jó kis hely mentor, Bodony
Fodor László, Jó kis hely mentor, Vatta
Habarics Anikó, Jó kis hely mentor, Magosliget, Uszka
Kertész Attila, Jó kis hely mentor, Ládbesenyő
Kövesfalvi Sándor, Jó kis hely mentor, Drávacárdony, Istvándi, Rinyaújlak
Kövesdi Nóra, Jó kis hely mentor, Kisdobsza, Zádor
Nagy Gábor, Jó kis hely mentor, Barabás, Tákos, Tiszavid
Rácz Ádám, Jó kis hely mentor, Nagyzóvágy
Révai Katalin, Jó kis hely mentor, Rinyakovácsi, Somogyfajsz
Turula Kata, Jó kis hely mentor, Baranyaszentgyörgy

1. BEVEZETÉS	9
2. A JÓ KIS HELY – KISTELEPÜLÉSI KOMPLEX GYERMEKPROGRAMOK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	12
3. BEMUTATKOZNAK A KÖZÖSSÉGI TEREK	19
A DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓBAN MŰKÖDŐ JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK	21
Jó kis hely Baranyaszentgyörgyön	22
Együtt egymásért – Jó kis hely közösségi tér Drávacárdonyban	25
Jó kis helyen jó együtt! – közösségi tér Istvándiban	28
Jó kis hely – komplex gyermekprogramok Kisdobsza községben	32
Jó kis hely Szolgáltató Ház Rinyakovácsiban	35
Jó kis hely közösségi tér Rinyaújlakon	37
Jó kis hely Szolgáltató Ház Somogyfajszon	38
Jó kis hely – komplex gyermekprogramok Zádoron	40
További Jó kis hely közösségi terek a régióban	42
AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN MŰKÖDŐ JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK	47
Jó kis hely Bodonyban	48
Jó kis hely Ládbesenyő községben	51
Jó kis hely Nagyzóvágyon	54
Jó kis hely közösségi tér – Magház Vattán	56
További Jó kis hely közösségi terek a régióban	59
AZ ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓBAN MŰKÖDŐ JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK	63
Jó kis hely Barabáson	64
Jó kis hely Magosligeten	66
Jó kis hely Tákoson	68
Közösen egy jó kis helyen – közösségi tér Tiszaviden	70
Jó kis hely Uszkán	73
További Jó kis hely közösségi terek a régióban	75
4. A JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK ELSŐ ÉVÉNEK KIHÍVÁSAI ÉS EREDMÉNYEI	78
5. JAVASLATOK A FEJLESZTÉSI KONSTRUKCIÓK TERVEZŐI SZÁMÁRA	82
FELHASZNÁLT IRODALOM	93
IMPRESSZUM	94

1. BEVEZETÉS

A Jó kis helyek hátrányos helyzetű településeken működő közösségi terek, amelyek azzal a hosszú távú céllal jöttek létre, hogy útját állják a gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének, és növeljék a gyermekek esélyeit. A 2016-ban meghirdetett európai uniós pályázati konstrukció¹ keretében azokon az 1000 főnél kevesebb lakossal rendelkező, nem csökkenő gyerekszámú településeken hozhattak létre ilyen szolgáltatást, ahol a 0–18 év közöttiek száma elérte a 20 főt, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya meghaladta az 50%-ot.

Társadalmi hátrányok koncentrációja a kistélepeleéseken

Jó kis hely – kistélepelesi komplex gyermekprogramok tipikusan olyan településeken működnek, melyekre a társadalmi hátrányok koncentrációja, másrészt az ezek kezelésére hivatott ellátások, szolgáltatások hiánya a jellemző. A strukturális problémák, amelyek alapvetően meghatározzák a kistélepelesen élők társadalmi helyzetét, az alacsony iskolázottság, a munkahelyek hiánya, a szociális és egészségügyi szolgáltatások hiánya vagy alacsony színvonala, a megfelelő közösségi közlekedés hiánya, az erősödő területi és oktatási szegregáció, és a mindezekből következő általános és mély szegénység.² A társadalmi dezintegráció, a helyi közösség gyenge szövetének tünetei pedig jellemzően a településen belüli összetartás hiánya, a különböző társadalmi csoportok közötti távolságtartás, a perspektívatlanság, a motiválatlanság.³

Hiányzó szolgáltatások pótlása komplex programokkal

A fentiekből adódik, hogy a Jó kis helyek tevékenysége igen sokrétű és komplex, ezáltal több szinten próbálnak pozitív irányú változásokat elérni az adott településen. A közösségi terek egyik

¹ Az EFOP-1.4.3-16 kódszámú pályázat Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistélepelesi komplex gyermekprogramok támogatása címmel jelent meg.

² Gábos András – Szívós Péter (2010): Jövedelmi szegénység és anyagi depriváció Magyarországon. In Kolosi Tamás – Tóth István György (szerk.): Társadalmi Riport 2010, Budapest: TÁRKI, 58–81.

³ Szívós Péter – Tóth István György (2013): Egyenlőtlenség és polarizálódás a magyar társadalomban. TÁRKI Monitor Jelentések 2012. Budapest: TÁRKI.

legalapvetőbb feladata, hogy pótolják a korábban hiányzó szolgáltatásokat, ellátásokat. A programban kiemelt figyelmet kell szentelniük a településen élő gyerekekre és családjaikra, illetve a 25 év alatti fiatalokra. Feladatuk, hogy az egyes korcsoportok speciális igényeire, szükségleteire reagáló preventív célú programokkal, foglalkozásokkal segítsék, támogassák a kistéleplésen élőket. Ezek mellett kapcsolódniuk kell a meglévő helyi és/vagy regionális szakmai hálózatokhoz, valamint ösztönözniük újabb együttműködések kialakítását a hatékonyabb segítségnyújtás érdekében. Végül, de nem utolsósorban pedig a helyi közösség fejlesztését, érdekérvényesítő képességének növelését kell célul tűzniük.

Minden korosztály megszólítása, a közösség fejlesztése

A helyi sajátosságok függvényében a Jó kis helyek tevékenysége egészen széles kört ölelhet fel a koragyermekkori fejlesztéstől, játékos foglalkozásoktól, a gyermekek és szülők kompetenciáinak fejlesztésén, a tanulás, iskolai felzárkózás segítésén, a sport- és kulturális rendezvények szervezésén, a prevenciós programok lebonyolításán át a közösségfejlesztésig. A pályázati kiírásban meghatározott komplex feladategyüttes megvalósítása komoly felkészültséget kíván a közösségi terekben dolgozóktól, ugyanakkor arra is lehetőséget ad, hogy a helyi szakemberek a település problémáit felmérve, megismerve ténylegesen a különböző korcsoportok igényei, szükségletei szerint működtessék és rugalmasan alakítsák a Jó kis helyeken elérhető szolgáltatásokat.

A Jó kis helyek első éve

Kiadványunkban azt kívánjuk bemutatni, hogy a Jó kis hely közösségi terek hogyan próbálnak megfelelni ezeknek a komplex kihívásoknak, és milyen módon élnek a felkínált lehetőséggel. A szolgáltatás általános jellemzőinek leírása mellett a 2018 folyamán létrejött közösségi terekről egyesével is közlünk alapvető információkat, némelyeket pedig részletesebben is bemutatunk. Ezt követően a szolgáltatások szakmai vezetőinek visszajelzései alapján összegezzük a Jó kis helyek első évének kihívásait és eredményeit. A Kiemelt Gyerekesély Program⁴ keretében a Szeretetszolgálat a Jó kis hely – kistéleplési komplex gyermekprogramok mentorálásáért felelős szervezetként rendszeres kapcsolatban áll a közösségi terekkel. A terepen dolgozó máltai munkatársak rengeteg közvetlen

⁴ EFOP-1.4.1-17 Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása

tapasztalatot szereztek a Jó kis helyek működéséről. Kiadványunk utolsó két fejezetében ezeket a tapasztalatokat összegezzük, és javaslatokkal is élünk azzal kapcsolatban, hogy miként lehetnének még eredményesebbek a szóban forgó intézmények.

Azt gondoljuk, hogy az újonnan létrehozott közösségi terek esetében már az is fontos eredmény, hogy olyan szolgáltatásokat, szakembereket, infrastruktúrát tesznek közvetlenül elérhetővé, amelyek korábban nem, vagy csak igen nehézkesen voltak hozzáférhetőek a gyerekek, vagy a lakosság egésze számára. Vannak azonban olyan települések, ahol ezen felül is mutatkoznak eredmények, legyen szó a gyerekek fejlesztéséről, a családok megsegítéséről, vagy akár a közösségfejlesztésről.

Változások lépésről lépésre

Tapasztalatból tudjuk, hogy a végső soron egy település teljes közösségének fejlesztését célzó beavatkozások nem hoznak azonnal látványos változásokat. Ehhez még egy-másfél év sem elegendő.⁵ Sok helyütt egyáltalán nincsenek előzményei az ilyen típusú programoknak, vagy az erre irányuló korábbi kísérletek valamilyen okból megszakadtak, és csak növelték a segítő szándékkal érkezőkkel szembeni bizalmatlanságot. Ha sikerül is elindítani egy új szolgáltatást, annak be kell ágyazódnia a település életébe, és időbe telik, amíg stabilizálódik a működés, és a helyiek elkezdik bizalommal és biztonsággal használni a közösségi teret. A kötetben foglaltak tehát nem a végpontot jelentik a Jó kis helyek életében, hanem csupán egy állomást, ahonnan remélhetőleg tovább is vezet út a kitűzött célok elérése felé.

⁵ Kocsis Attila: A közösségfejlesztés lehetőségei a kistérségi gyerekesély programokban. Pannon.Elemző Iroda, 2015.

2. A JÓ KIS HELY – Kistéleplési komplex gyermekprogramok általános jellemzői

A Jó kis helyek célja

A kistéleplési komplex gyermekprogramok Jó kis hely komponensének átfogó célja a gyerekekre, fiatalokra és családokra irányuló fejlesztések, kezdeményezések összefogása, összehangolása. Rövid távon cél a szolgáltatáshiányos kistélepléseken a máskülönbben nem elérhető programok, szolgáltatások biztosítása, a hozzáférés elősegítése. Középtávon a közösség fejlesztése kerül a középpontba, s az, hogy a lakosok képesek legyenek felismerni, megfogalmazni érdekeiket, és tudjanak is lépéseket tenni azok érvényesítéséért. Hosszú távon a szegénységi ciklus megtörése, az esélyek tartós növelése a Jó kis helyek elé kitűzött cél.

Pályázati konstrukció

A Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistéleplési komplex gyermekprogramok támogatása (EFOP-1.4.3-16) pályázati felhívás két komponense két különböző konstrukciót tartalmaz. Az 1000 fő feletti településeken 0–3 éves gyerekek és szüleik segítésére Biztos Kezdet Gyerekház, míg az 1000 fő alatti falvakban a 25 év alatti korosztály és a közösség egésze számára Jó kis hely szolgáltatás létrehozására pályázhattak az arra jogosultak. A pályázati felhívás meghatározott demográfiai és szociális jellemzőket alapul véve 173 olyan települést nevesített, ahol Jó kis hely közösségi tér hozható létre. Azok az 1000 lakos alatti, nem csökkenő gyerekszámú települések kaptak lehetőséget a fejlesztésre, ahol a 0–18 éves korú gyerekek száma a 20 főt meghaladja, az RGYK-s gyerekek aránya több mint 50%, ugyanakkor a hagyományos, preventív célú szolgáltatások nem működnek, a településeken nincsen megszervezve a gyermekek napközbeni ellátása (esetleg nincs óvoda, iskola), és nem működik Biztos Kezdet Gyerekház.

A Jó kis helyek működtetésére 4 éves időszakra 40–44 millió forint közti összeg volt igényelhető. A pályázat sajátossága, hogy a humán fejlesztésekre lehetőséget adó EFOP-1.4.3-16 felhívás mellett az infrastrukturális fejlesztéseket a Gyerekesély programok infrastrukturális háttere című, EFOP-2.1.2-16 kódszámú felhívás biztosítja a nyertes pályázóknak 15–20 millió forintos keretösszeggel.

A projektek további specialitása az, hogy kapcsolódik hozzájuk egy, a program megvalósítását segítő szakmai-módszertani támogató rendszer az Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása című, EFOP-1.4.1-15-2016 kódszámú projekt keretében.

A Jó kis helyek területi elhelyezkedése

A legelsőként, 2016 és 2018 között beadott pályázatok két hullámban történt elbírálását követően 2018-ban 33 intézmény kezdte meg működését, melyek Magyarország 3 régiójának (Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország) 15 járásában találhatók.⁶

Régió	Járás	Projektek száma (szolgáltatást megkezdettek)
Dél-Dunántúl	Barcsi	3
Dél-Dunántúl	Kaposvári	4
Dél-Dunántúl	Siklósi	2
Dél-Dunántúl	Sellyei	1
Dél-Dunántúl	Pécsváradi	1
Dél-Dunántúl	Szigetvári	3
Dél-Dunántúl	Hegyháti	1
Észak-Alföld	Vásárosnaményi	6
Észak-Alföld	Fehérgyarmati	5
Észak-Magyarország	Pétervásárai	1
Észak-Magyarország	Cigándi	1
Észak-Magyarország	Mezőkövesdi	1
Észak-Magyarország	Tiszaújvárosi	2
Észak-Magyarország	Edelényi	1
Észak-Magyarország	Ózdi	1

1. táblázat: A jelenleg működő Jó kis helyek területi megoszlása

A 2018–2019-es időszakban voltak olyan nyertes pályázatok is, melyek megvalósításától visszalépett a projektgazda. Ez történt Dráva

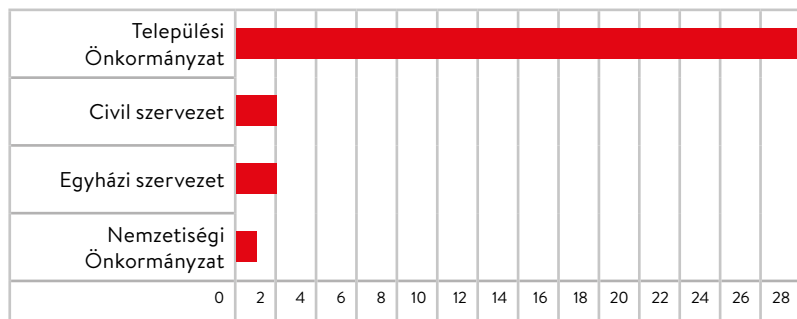
⁶ Az ebben az alfejezetben szereplő adatok a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakemberei által 2019 elején lebonyolított, a Jó kis helyek működésének időközi értékelését megalapozó kutatásból származnak. A kutatás a Jó kis helyek megvalósítóinak körében végzett kérdőíves felmérés és a szolgáltatásokat mentoráló máltai munkatársak beszámolóinak feldolgozásán alapult. Az értékelés során készült tanulmány elérhető itt: http://gyerekesely.maltai.hu/upload/file/JKH_elozetes_elemzes_2019_2020logo.pdf

szabolcs, Gelénes, Gyöngyfa, Lengyel, Mátételke, Old, Pátyod, Szá-tok, Szűcs településeken. A legtöbb projekt szerződéskötés előtt visszavonásra került, de volt olyan helyszín is, ahol a szerződéskötést követően gondolták meg magukat a „megvalósítók”. A döntésben több tényező is szerepet játszhatott. Előfordult, hogy más, hasonló projekt támogatást hamarabb elnyert az adott pályázó, és már elköte-lezte magát azoknak a fejlesztéseknek a megvalósítása mellett. Az is megesett, hogy az eredetileg tervezett szakmai stábra mégsem tud-tak támaszkodni, újabb szakemberek felkutatására pedig nem láttak lehetőséget, míg egyes helyeken szervezeti és személyes konfliktu-sok álltak a döntés hátterében.

A későbbiekben benyújtott pályázatokat 2019-ben bíralták el. Ezek a projektek egyelőre még nem léptek a megvalósítás szakaszába. Hirics, Somogyicscsó (Dél-Dunántúli Régió), Selyeb, Hernádpetri, Pusztaradvány (Észak-Magyarországi Régió), Lónya, Győröcske (Észak-Al-földi Régió) és Nagyér (Dél-Alföldi Régió) települések várják, hogy elinduljon a projekt, létrejöjjön a közösségi tér és beinduljanak a szolgáltatásai. A felhívás lezárult, újabb nyertesek nem lesznek, így írásunk a jelenleg működő 33 Jó kis helyről szól.

Megvalósító szervezetek

Jó kis hely közösségi terek létrehozására, működtetésére települé-si és nemzeti önkormányzatok, civil szervezetek és egyházak is pályázhattak. Az említett szervezetek közül elsősorban a települési önkormányzatok éltek ezzel a lehetőséggel. A pályázatok megvaló-sítója 28 helyszínen települési önkormányzat (85%), két-két esetben civil szervezet, illetve egyház a megvalósító, egy Jó kis helyet pedig nemzeti önkormányzat működtet.

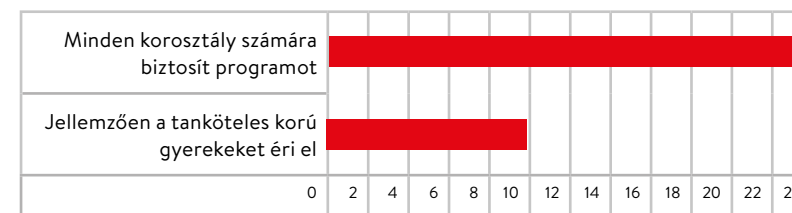
1. ábra: A Jó kis hely projektek megoszlása a pályázó szervezetek jellege szerint

A Jó kis helyek által elérendő csoportok

A kistéleplési komplex gyermekprogramok elsődleges célcsoportját az adott településen élő 25 év alatti gyermekek és fiatalok, valamint az ő családjaik jelentik. A projektek másodlagos célcsoportját a gyer-mekekkel és családjukkal foglalkozó helyi intézmények, szolgáltatások munkatársai, a civil szervezetek, az egyházak tagjai és a helyi közösség egésze alkotják.

A pályázati felhívásban elvárt indikátor szerint a teljes projektidőszak végéig 10 fő 25 év alatti résztvevőnek és 5 fő szülőnek kell részt ven-nie legalább 5 alkalommal valamilyen folyamat jellegű programon. A 0–25 éves korosztály vonatkozásában elvárás az, hogy a résztvevők 50%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesüljön.

Jelenleg a Jó kis helyek nagyobb része, egészen pontosan 70%-a minden korcsoport számára kínál programokat, szolgáltatásokat. A többi helyszínen egyelőre még nem sikerült ezt elérni. Jellemző-en azokat a szolgáltatásokat, programokat nem alakították még ki, amelyek a 26–54 év közötti korosztályt, az 55 év felettieket, és kife-jezetten a szülőket kellene, hogy megcélazzák. Vannak ugyanakkor olyan programelemek is, amelyeket a közösségi terek többségében már elindítottak, ilyenek a tanoda típusú szolgáltatások és a sport-programok.

2. ábra: A Jó kis helyek megoszlása abból a szempontból, hogy milyen korosztályok számára biztosítanak programokat

Programok, szolgáltatások a Jó kis helyeken

Egy igazi Jó kis hely kicsit gyerekház, kicsit tanoda, kicsit ifjúsági iroda, és nem utolsósorban közösségi ház. Az ezekhez kapcsolódó felada-tok speciális szakértelmet, nyitottságot és rugalmasságot kívánnak a közösségi tér munkatársaitól, miközben a pályázati konstrukcióban foglaltaknak is meg kell felelniük.

A pályázati felhívás szerint a közösségi tereknek minden hétköznapi nyitva kell tartaniuk minimum 8 órát, emellett legalább havonta egyszer hétvégi programot is kell szervezniük. Szolgáltatásaikat úgy kell kialakítaniuk, hogy azok a 3 év alattiak, az óvodás- és tanköteles korú gyerekek és a 25 év alatti fiatalok számára is kínáljanak kifejezetten az ő igényeikhez szabott lehetőségeket. Ezen korcsoportoknak legalább 3-3, a pályázati kiírásban szereplő szolgáltatást kötelesek biztosítani, és a szülőket célzó programelemek közül is meg kell valósítaniuk legalább egyet.

A Jó kis hely – kistéleplési komplex gyermekprogramok kötelező elemei

- Együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint család- és gyermekjóléti központtal.
- Szakmai és szakmaközi együttműködések, kapcsolódás a jelzőrendszer munkájába.
- A helyi igényekre épülő, rugalmas szolgáltatások nyújtása a település teljes gyerek/ifjúsági korosztálya számára, a szakemberek támogató jelenlétének biztosítása érdekében a következők szerint:

1. 3 év és az alatti és óvodás gyerekek, valamint családjuk programjai

- » Játékfoglalkozások biztosítása a gyermek számára a szülő bevonásával
- » Koragyerekkori programok a gyerekek és a szülők számára (pl. baba-mama klub)
- » A Biztos Kezdet szemlélet elterjesztése, az óvoda-szülő-gyermek kapcsolat erősítése

2. Tanköteles korú gyerekek és 25 év alatti fiatalok programjai

- » Tanulást, iskolai felzárkózást segítő tevékenységek: fejlesztő tevékenységek, korrepetálás, célzott fejlesztő segítségnyújtás
- » Szabadidős, kulturális és sportprogramok, tábor gyermekeknek, fiataloknak
- » Életvezetést segítő, valamint preventív célú (pl. drogmegelőzést segítő) programok
- » Felkészítés a munkaerő-piaci jelenlétre fiataloknak és szülőknek egyaránt, elsősorban kompetencianöveléssel és pályaorientációval. IT kompetenciák erősítése fiataloknak és szülőknek

Forrás: EFOP-1.4.3-16 Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistéleplési komplex gyermekprogramok támogatása

A programok és szolgáltatások megszervezése, beindítása rendszerint fokozatosan halad előre a közösségi terekben. Általában az egészen kicsi és nagyobb gyerekeket célzó szolgáltatásokat indították be elsőként, ezek mellett pedig a különböző tematikus programokat, foglalkozásokat (kirándulás, közös főzés, számítógépes ismeretek átadása) és a jeles napokhoz, ünnepekhez – húsvét, karácsony, farsang, születésnapok – kapcsolódó rendezvényeket szervezték meg az első időszakban.

Szakmai stáb, együttműködések, hálózatosodás

A megvalósítókval szemben a pályázati kiírásban megfogalmazott képesítési követelmények a közösségi terek komplex feladataihoz igazodnak. Ezek azt hivatottak garantálni, hogy egy olyan szakmai team álljon fel helyi szinten, amely rendelkezik az egyes korcsoportok elérését célzó programelemek megvalósításához szükséges szak tudással és tapasztalattal. A Jó kis hely főállású szakmai vezetőjével szemben elvárás, hogy elsőfokú szociális, pedagógiai, egészségügyi, pszichológusi vagy szociálpedagógusi végzettséggel rendelkezzen. Egy fő szintén főállású, legalább középfokú végzettségű kolléga alkalmazása is kötelező. Vele szemben elvárás az, hogy OKJ-s végzettséget szerezzon szociális vagy kisgyermekkori nevelés-fejlesztés területen.⁷ A team részét képezi egy helyi segítő is, akit lehetőség szerint a helyi hátrányos helyzetű/roma lakosság köréből kell kiválasztani.

A megfelelő munkatársak megtalálása nemcsak a közösségi tér szolgáltatásainak működtetése, hanem a társintézményekkel való együttműködés szempontjából is kulcsfontosságú. Az eddig megnyitott Jó kis helyek hálózatosodását kifejezetten segíti, hogy sok esetben a szomszédos településeken dolgozó, helyben beágyazott, kiterjedt szakmai kapcsolatokkal rendelkező szereplő vezet a közösségi teret. Az egyébként jellemzően a térségi családsegítő vezetőjeként, a szomszédos település iskolaigazgatójaként vagy lelkeseként tevékenykedő szakemberek értelemszerűen a Jó kis helyek működtetése során is támaszkodnak már meglévő kapcsolatrendszerükre.

Mostanra a Jó kis helyek körülbelül harmada kifejezetten sok szakmai kapcsolattal rendelkezik. A szakmai együttműködések intenzitása helyszínenként és egy-egy közösségi térnek a különböző szereplőkkel való kapcsolatát tekintve is változó, de általában elmondható, hogy a közösségi terek többsége jellemzően alkalmanként működik együtt a többi intézménnyel, szereplővel. A rendszeres, szisztematikus együttműködés – bár erre is van példa – még kevésbé jellemző.

A Jó kis helyek jövője

Az bizonyosan elmondható, hogy a hátrányos helyzetű kistéleplések önértékeléséből nem képesek fenntartani a Jó kis hely szolgáltatást, anyagi források és szakmailag felkészült önkéntes kapacitás hiányában.

⁷ Az eredeti felhívásban két különböző (szociális és kisgyermekkori nevelés-fejlesztés területén) elsőfokú végzettséggel rendelkező főállású munkatárs volt az elvárás. Ez utóbbit a szakemberhiányra reagálva módosította, enyhítette a fenti módon a pályázatkezelő.

A Szeretetszolgálat felmérése során a Jó kis hely munkatársak egyöntetűen azt a véleményt fogalmazták meg, hogy a közösségi terek fenn fognak maradni hosszabb távon is, mert a szolgáltatásokra igény és szükség van. A hosszú távú fennmaradáshoz szerintük az kell, hogy legyenek olyan szakemberek, akik képesek ellátni a működtetéssel járó feladatokat, és hogy normatív alapú források biztosítsák a működésüket. Kiemelték még, hogy ezek mellett a helyi döntéshozók támogató hozzáállása is elengedhetetlen, és a fennmaradásukhoz az is kell, hogy a közösségi terek képesek legyenek a kistéleplések életének szerves részévé válni.

3. BEMUTATKOZNAK a közösségi terek

Ebben a fejezetben a jelenleg működő Jó kis helyeket régióként mutatjuk be. Egyes közösségi házak munkáját részletesebben ismer-tjük, míg másokat csupán projekt- és települési alapadataik feltűn-tetésével jelenítünk meg a kiadványban.

Szerkesztett formában közöljük azokat az információkat, amiket az MMSZ szakemberei által összeállított kérdőív megválaszolásával a kö-zösségi terek vezetői bocsátottak rendelkezésre. Ezek alapján képet alkothatunk a Jó kis helyek szolgáltatásairól, programjairól, az általuk eddig elért sikerekről és arról, hogy miért játszik fontos szerepet egy-egy közösségi tér az adott település életében.

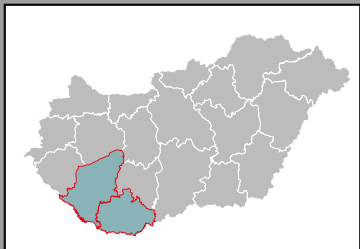
A szerkesztés során kiválasztott, a szakmai munkában elől járó Jó kis helyek esetében a mentorálást végző máltai kollégák észrevételeit is közreadjuk, melyek a közösségi terek hangulatáról, stábjaikról, szolgál-tásaikról, erősségeikről adnak rövid leírást. Majd a további Jó kis hely projektről és a településekről alapadatokat közlünk.

A Jó kis helyek adatai közül a kötetben az alábbiakat tüntettük fel:

- a megvalósító település neve, elhelyezkedése (járás, régió)
- a projekt alapadatai (megvalósító projektgazda, projekt neve, projektidőszak)⁸
- a megvalósító település adatai (lakosságszám, gyerekszám, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya).⁹

⁸ www.szechenyi2020.hu

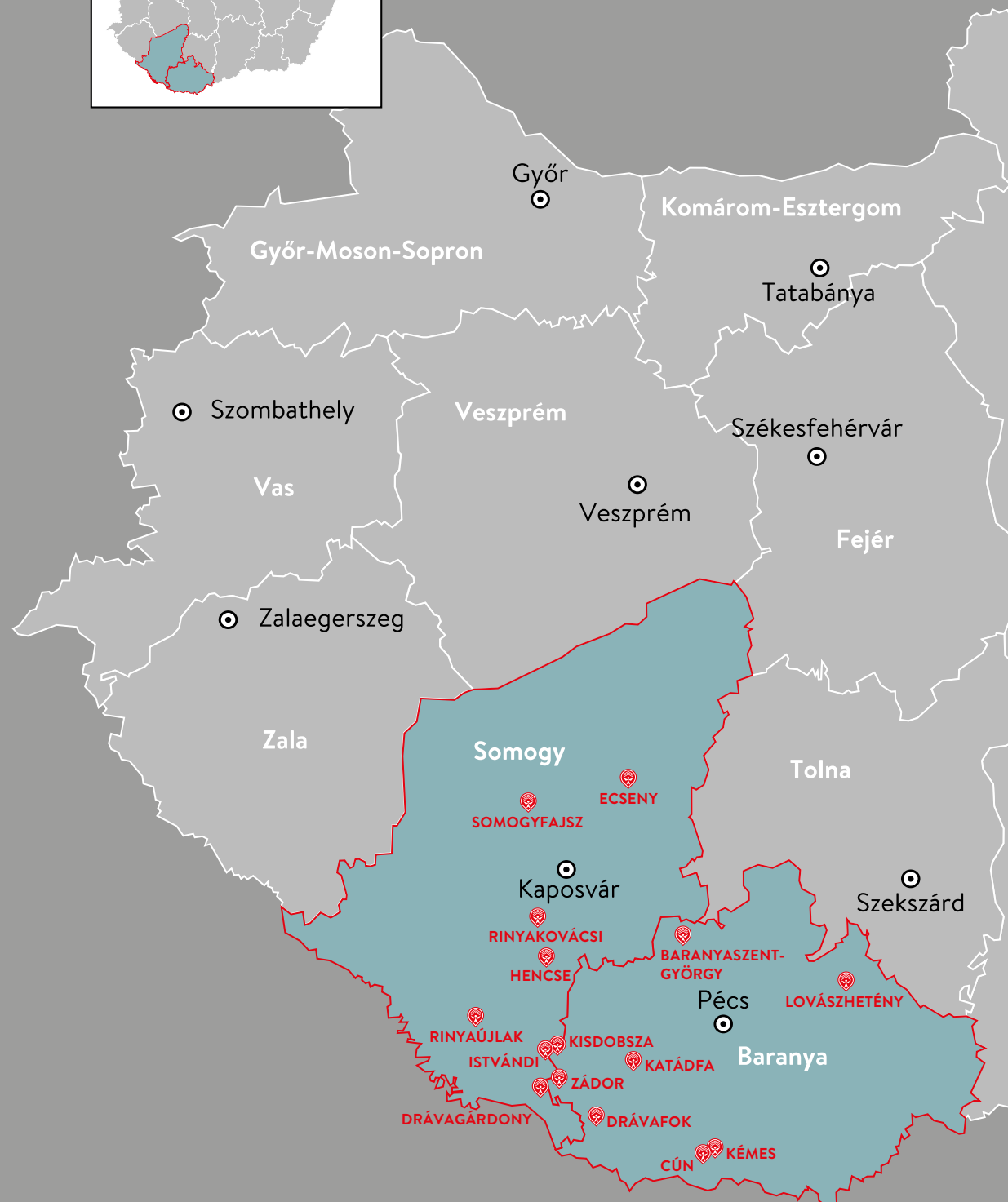
⁹ Forrás: a KSH 2017. évi adatai. Állandó népesség száma (fő), állandó népességből a 0–17 évesek száma (fő). Állandó népességből a 0–17 évesek száma (fő) és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (RGYK) részesítettek havi átlagos száma (fő). A kiadványban szereplő RGYK arány 0–24 évesekre vonatkozik, de mivel 0–24 éves bontásban a KSH nem közölt adatokat, így az arányt a 0–17 évesekhez képest adtuk meg.

A DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓBAN MŰKÖDŐ JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK

21

Baranyaszentgyörgy / Hegyháti Járás
 Cún / Siklói Járás
 Drávafok / Sellyei Járás
 Drávagárdony / Barcsi Járás
 Ecseny / Kaposvári Járás
 Hencse / Kaposvári Járás
 Istvándi / Barcsi Járás
 Katádfa / Szigetvári Járás
 Kémes / Siklói Járás
 Kisdobsza / Szigetvári Járás
 Lovászhetény / Pécsváradi Járás
 Rinyakovácsi / Kaposvári Járás
 Rinyaújlak / Barcsi Járás
 Somogyfajsz / Kaposvári Járás
 Zádor / Szigetvári Járás

Jó kis hely Baranyaszentgyörgyön

Település:	Baranyaszentgyörgy
Járás:	Hegyháti
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Baranyaszentgyörgy Község Önkormányzata
Projekt neve	Jó Kis Hely Baranyaszentgyörgyön
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	145 fő
Gyermekek száma	28 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya	68%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek: 8–11 óra és 13–18 óra között

Szombat: havonta egyszer

A közösségi tér legfontosabb programjai:

Rendszeres programok:

- Nebuló klub
- Ifjúsági klub
- Szülők klubja

Alkalmi programok:

- kirándulások
- nyaralás
- ünnepekhez kapcsolódó programok
- kreatív foglalkozások

POÓR NÁRCISZ szakmai vezető szerint a közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:

„Az iskoláskorú gyermekek számára egyértelmű, hogy az iskola után a Jó kis helyen segítséget kapnak a tanulásban, találkozhatnak kortársaikkal, új dolgokat tanulhatnak, lehetőségük van játszani, internetelérésük van.

Egy óvodás korú kisfiúnak, akinél sikertelen volt az óvodai beszokás, nagyon nagy segítséget jelentett, hogy itt a közösségi térben édes-

anyjával együtt, minden kötöttségtől mentesen tudott a számára új helyzetekbe beleszokni. A Jó kis helyen töltött idő megkönnyítette a gyerek és anyukája számára az óvodakezdet.

A közösségi tér egy biztos pontot jelent a gyerekek és felnőttek életében, ahol segítséget kaphatnak tanulásban, ügyintézésben, a problémák megoldásában. Az emberek lassan nyitnak egymás felé, és felénk is. Mostanra már mindenki számára egyértelmű, hogy a Jó kis hely mindenki számára nyitva áll. Sok esetben egy találkozási pontot jelentünk a település életében.”

Kell egy hely...

„Egy olyan kis település életében, mint Baranyaszentgyörgy – ahol az emberek eléggé elszigetelten élnek, zárkózottak, rossz és ritka a tömegközlekedés, nincs munkalehetőség, alacsony az életszínvonal, az emberek iskolázatlanok vagy aluliskolázottak –, nagyon fontos, hogy legyen egy biztos pont, ahová betérhetnek a lakosok problémáikkal, ahol meghallgatják őket és lehetőség szerint segítséget nyújtanak, tanácsot adnak nekik, ahol segítséget kapnak ügyeik intézéséhez, megtanulhatnak apró dolgokat. De vannak olyanok is a településen, akiknek a közösségi tér az egyetlen, ami változatosságot jelent ingerszegény környezetükben.”

TURULA KATA, a Szeretetszolgálat szakmai mentorának véleménye a közösségi térről:

„A Jó kis helyen gyakran tartanak sütő-főző klubot, kirándulásokat szerveznek, minden jeles eseményt megünnepelnek, kreatív foglalkozásokat tartanak, közösen főznek, s ebben a szülők részvételére is számíthatnak. A nyári szünetekben az óvodák és iskolák zárva tartanak. A szülők szűkös anyagi lehetőségei miatt a távolabbi kirándulásokat, táborokat a családok nem engedhetik meg maguknak, a közösségi térben azonban biztonságban tudják a gyerekeket. Nyári szünetben a nagyszülőknél nyaraló unokák is naponta felkeresték a közösségi teret.

Nagy erőssége a helynek az elhivatott és felkészült szakmai stáb. Sikerült alkalmazni egy szociális területen végzett szakembert, és egy nyugdíjas pedagógust, aki heti rendszerességgel segíti a gyerekek felzárkózását. A helyi segítő helyben élő roma, négygyermekes édesanya, akiben a helyiek megbíznak, és aki ismeri a településen élők helyzetét, problémáit. A polgármester támogatása kiemelkedő, minden szakmailag alátámasztott kérésnek eleget tesz. Szívén viseli a Jó kis hely valóban jó működését, ezért minden anyagi és erkölcsi támogatást megad.”

Együtt egymásért – Jó kis hely közösségi tér Drávagárdonyban

Település:	Drávagárdony
Járás:	Barcsi
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Drávagárdony Község Önkormányzata
Projekt neve	Együtt egymásért „Jó Kis Hely” közösségi tér Drávagárdonyban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	162 fő
Gyerekek száma	37 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	100%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek: 10–18 óra

Szombaton esetenként.

Tanítási szünetekben: Hétfő–péntek: 8.30–17 óra

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- „Mozdulj!” mozgásprogram
- Baba-mama klub
- „Az otthon csodái” – felnőttklub
- „Tea tízkor” – felnőtt beszélgetések
- számítógépes foglalkozások
- kreatív foglalkozások
- fejlesztő foglalkozások
- kompetenciafejlesztés
- egyéni fejlesztés szükség szerint
- hagyományos ünnepi programok - rengeteg mindenféle játék (foci és más udvari játékok, darts, malom, kirakók és egyéb társasjátékok, kártya)
- háztartási ismeretek (lekvárfőzés, pogácsa és egyéb sütemények, mézeskalács, palacsinta sütése)
- „Bemutatom a szakmám” – beszélgetés
- munkaközvetítés
- hírlevél és Facebook-oldal működtetése

A szakmai vezető, RADICS JÓZSEF mondja...

A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen

„Az indulás óta sikerült egy stabil látogatói kört kialakítanunk, a gyerekek, fiatalok szinte naponta a közösségi térben vannak. Sikerült bemutatni és tudatosítani, hogy jelen vagyunk, egyetlenként nyújtunk rendszeres közösségi szolgáltatást a településen. Fontos változás a település életében, hogy van egy hely, ahová az emberek el merik engedni a gyerekeiket, ahová be tudnak térni egy tea melletti kis beszélgetésre, ahol zajlik az élet, és sok apróságban is segítséget kaphatnak.”

Minden településnek kell egy közösségi tér

„Nincs semmi más. Sem bolt, sem kocsmá, sem posta, sem orvos, valószínűleg vallási közösség sincs már – és az fontos, hogy több is legyen, mint a mozgó boltok szignáljai és traktorberregés. Egy év alatt csoda nem történik, de akár történhet is.”

Az MMSZ szakmai mentor, KÖVESFALVI SÁNDOR véleménye a közösségi térről

„A Drávacéfalvi közösségi tér dolgozói szakmailag jól felkészültek, motiváltak. A településen mindenkit megszólítottak már a kezdeti időkben, ezt azóta is tartják. Ezért minden korosztályból szívesen járnak a Jó kis helyre. Minden látogatásom alkalmával nagyon sokan

voltak a házban. A szakmai vezető minden napra feladatsort állít össze a 6–18 éves korosztályba tartozóknak (korcsoportnak megfelelően), amit a közösségi térbe érkezéskor kell kitölteniük, hogy részt vehessenek az aznapi foglalkozásokon. A gyerekek annyira szeretik, hogy már ők kérdezik: hol van a feladat? Szerintem ez az egyik a legjobban működő közösségi tér.”

Jó kis helyen jó együtt! – közösségi tér Istvándiban

Település:	Istvándi
Járás:	Barcsi
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Istvándi Község Önkormányzata
Projekt neve	Jó kis helyen együtt! – közösségi tér Istvándiban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	603 fő
Gyerekek száma	223 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	71%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–17 óra

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- baba-mama klubnap
- kisgyermek-játszóház
- tanulás segítése, tanulási technikák
- közösségfejlesztés
- családi (sport) napok
- meghívásos malomverseny
- kreatív foglalkozás
- ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek
- szülinapi partik
- adósságkezelési technikák
- egészségügyi felvilágosítás
- napközbeni ellátás
- mosási lehetőség
- receptcsere
- vegánétrend-ismertetés
- főzőtanfolyam
- cukrászati ismeretek

TAUSZNÉ KERCZA ERIKA szakmai vezető szerint...

A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:

„A kezdeti időkben sokan nem voltak hajlandók bejönni, de ma már a gyerekek és a felnőttek körében is nagyon népszerű a közösségi tér, szeretnek bejárni. Sok sikerélményhez juttatjuk a gyerekeket, fiatalokat, és fontosnak tartjuk a visszajelzést, különösen a dicséretet, aminek eredményeként nő a gyerekek önbizalma. Nagy változás, hogy a Jó kis hely nyitása óta az utcákon csellengő gyerekek száma jelentősen csökkent, hiszen már hozzánk jönnek. A települési nagy rendezvényekre műsorral készülünk, a gyerekek versengenek egymással, hogy szerepet kaphassanak.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Eddig nem volt közösségi tere a településnek, ahol a gyerekek, fiatalok együtt szórakozhattak volna védett környezetben, és ahol

hiánypótló programokban vehetnek részt. Halmozottan hátrányos helyzetű, sokgyermekes családok élnek a faluban, akik számára a Jó kis hely kiegészítő lehetőség az óvodai és iskolai nevelés mellett, valamint módot ad a szabadidő kulturált és tevékeny eltöltésére. Istvándiban lényeges, hogy biztosított a napi egyszeri étkezés lehetősége, ez nagy segítséget jelent a családoknak. A Jó kis hely alkalmas a szociális hátrányok csökkentésére, ismeretanyag-bővítésre, szélesebb látókör kialakítására, arra, hogy több (közösségi) élményhez, tapasztalathoz jussanak a helyiek.”

KÖVESFALVI SÁNDOR, a Szeretetszolgálat szakmai mentorának véleménye a közösségi térről

„A kollégák lelkesek, jól felkészültek. Istvándiban mindig szép számban voltak gyerekek, fiatalok a közösségi térben, amikor ott jártam. Sokat társasjátékoznak a gyerekekkel, és a tanulmányi felzárkóztatást is komolyan fókuszban tartják. Jó úton haladnak, most azon ötletelnek, miként tudják a településen élő többi gyereket, fiatal bevonni.”

Jó kis hely – komplex gyermekprogramok Kisdobsza községben

Település:	Kisdobsza
Járás:	Szigetvári
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Kisdobsza Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” – komplex gyermekprogramok megvalósítása Kisdobsza községben
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	265 fő
Gyerekek száma	56 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	31%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–18 óra
Szombat havonta egyszer

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- tanoda
- Baba-mama klub
- óvodások foglalkozása
- óvoda előtti foglalkozások
- Kamasztanya
- iskolások foglalkozása
- kirándulás
- családsegítő kolléga fogadóórái

A szakmai vezető, SILOVICNÉ KOVÁCS KATALIN nézőpontja szerint...

A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:

„Amióta működik a Jó kis hely, a településen élő gyerekek többet találkoznak, játszanak együtt, megismerték egymást. Már ilyen kis idő után is érezhető, hogy a faluban aktívabbak a szülők és gyerekek, hiszen van mihez kapcsolódni.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Fontos, hogy a gyerekek és a szülők is részt vehessenek eseményeken, tartalmasan tölthessék el az időt, ingergazdag környezetben. Lényeges az is, hogy a közösségi tér által olyan információkhoz jutnak, amelyek más módon nem érnének el hozzájuk.”

KÖVESDI NÓRA MMSZ szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„A Jó kis hely fontos szerepet tölt be a családok életében. A település a járason belül az egyik legrendezettebb, a családok nagy része jó körülmények között él, de több család is hátrányos helyzetű, az ő elérésüket biztosítja a komplex program. A jobb módú és a szegényebb gyerekek, felnőttek közösen használják a teret. A gyerekekre jellemző, hogy nehezen kezelhetők, ezért is fontos, hogy legyen egy hely, ahol kiemelt figyelmet kapnak.

A szakmai stáb színvonalas, változatos, korosztályonkénti programokat szervez, több jó gyakorlat is található a szakmai programban. Korábban könyvtári programok voltak elérhetőek a településen. Azt gondolom, hogy Kisdobszán szükség van egy ilyen közösségi térre, hasonlóan színvonalas programokra a későbbiekben is.”

Jó kis hely Szolgáltató Ház Rinyakovácsiban

Település:	Rinyakovácsi
Járás:	Kaposvári
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Rinyakovácsi Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” – Szolgáltató Ház kialakítása Rinyakovácsiban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	182 fő
Gyerekek száma	54 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	69%

NYITVATARTÁS:

Hétfő, kedd, csütörtök, péntek 10–13 óra és 15–18 óra között

Szerda szünnap

Szombat 8–13 óra

Tanítási szünetekben: Hétfő–péntek 8–16 óra

A közösségi tér legfontosabb programjai:

Rendszeres programok:

- kézműves-foglalkozás
- kirándulás, túra és sportfoglalkozás
- játékfoglalkozás
- fejlesztő foglalkozás (logopédia)
- angoloktatás
- mozgásfejlesztés
- mozi- és színházlátogatás
- Baba-mama klub
- mondókázó
- ünnepekre való készülődés
- szülői klub
- pszichológusi foglalkozás (gyerekeknek, felnőtteknek)

Egyéb programok:

- nyári napközis tábor
- életvezetést segítő, preventív célú program

- pályaorientációs előadás
- vetélkedő
- gyermeknevelési tanácsadás
- egészségnap

A szakmai vezető, JAKAB JÓZSEF nézőpontja...

A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:

„Régen nyári szünetben is az utcát járták a fiatalok, és jobb elfoglaltság hiányában többször rongáltak. Mára már ez megszűnőben van. A gyerekeknek többé nem kell az utcán eltölteni a szabadidejüket, mert bejöhetnek a közösségi térbe játszani, barátkozni, tanulni.

A gyerekek magatartásában, viselkedésében látható a legnagyobb változás. Amikor megnyitottunk, nem ismertek együttélési szabályokat, vagy nem igazán próbálták követni azokat. Egy év leforgása alatt több szabályt sikerült elsajátítaniuk, melyek betartása már nem igényel különösebb odafigyelést, mert természetessé vált számukra. Sikernek tartjuk, hogy egy 180 fős településen 56 tagunk van, 41 fő a célcsoportból (0–25 év), valamint 15 szülő is rendszeres látogatója a programoknak.

A szülők tekintetében a legnagyobb változás az, hogy megszólították egymást. Korábban nem volt jellemző, hogy megálltak volna az utcán egy kis tereferére, azonban a Jó kis helyen ugyanarra a foglalkozásra járó szülők, elsősorban édesanyák, már rendszeresen beszélgetnek a háztartással kapcsolatos dolgokról, a gyerekevelésről és a párkapcsolati problémákról. Kezdetét vette a közösséggé formálódás.”

Kell egy hely...

„Egy jól működő közösségi tér a gyerekeknek biztonságot ad, van hova menniük, nem kell az utcán eltölteni gyermekkoruk nagy részét. Emellett a szülők is tudják, hogy gyermekeik jó helyen vannak, ahol mindig tanulnak valamit. Sokszor úgy látjuk, hogy a szülőknek is szükségük van a közös programokra, mert számukra ez jelenti az egyetlen kikapcsolódási lehetőséget. A Jó kis hely legnagyobb feladata a közösségépítés és a társadalmi integráció, mely csak akkor valósulhat meg, ha rendszeresen és hosszú éveken keresztül együtt vagyunk, és együtt építjük a közösséget.”

RÉVAI KATALIN MMSZ szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„Mindhárom munkatárs elhivatott, kezdetektől egységes, jó szakmai stábot alkotnak. Elkötelezettek a település iránt, és hamar ráéreztek a közösségi munka és a segítő jelenlét sajátosságaira. Rinyakovácsi a járás déli részének egyik leghátrányosabb helyzetű települése, s ennek figyelembevételével alakították ki a közösségi ház működését, programpalettáját. A ház a délutáni időszakban bőven gyerekekkel teli, az iskolai szünetekben különösen. A szolgáltatások minden korosztálynak szólnak, s a szakmai csapat igyekszik a helyi szakemberekkel is állandó együttműködésben dolgozni.

Hozzájuk mindig jó érzés bemenni, gyerekekkel, szülőkkel egyaránt találkozunk.”

Jó kis hely közösségi tér Rinyaújlakon

Település:	Rinyaújlak
Járás:	Barcsi
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Rinyaújlak Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” legyen – közösségi tér Rinyaújlakon
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	306 fő
Gyerekek száma	57 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	42%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–18 óra

A közösségi tér legfontosabb programjai:

- IT programok
- kézművesprogramok
- sportprogramok
- Baba-mama klub
- szabad foglalkozás
- ünnepkörhöz kapcsolódó programok

TAPLER ORSOLYA szakmai vezető véleménye...

A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:

„Siker a rendszeres látogatói kör kialakulása, a gyerekek örömmel érkeznek a Jó kis helyre minden nap. Érezhető közösségformáló ereje van a közösségi térnek. Számos változás figyelhető meg a látogatók körében, hiszen olyan impulzusok érik a gyerekeket, fiatalokat, amivel egy intézményben vagy otthon nem találkoznak. Kis dolgokon sok múlhat... Volt olyan látogató gyerek, aki meglepődve tapasztalta meg – azt az egyébként természetes dolgot –, hogy nálunk megkérdik tőle, milyen napja volt, s a válaszát meg is hallgatják. Ma már ő is megkérdezi a családtagjait, barátait, hogy telt a napjuk.

Ha már egy ilyen kicsi változás megtörténik, érdemes volt felkel-nünk, érdemes Jó kis helyet csinálni.”

Kell egy hely...

„A közösség kezd újra összekovácsolódni, és ez annak köszönhető, hogy a Jó kis hely jelen van a település mindennapjaiban, szívesen fordulnak hozzá a lakosok. Jó a kapcsolat a falu többi intézmé-nyével, együtt szervezzük a főbb programokat, közös team-megbe-széléseket tartunk. A legnagyobb változás, hogy a települést segítő szakemberek közösen meg tudják beszélni a mindennapi esemén-ye-ke-ty, problémákat úgy, hogy az a közösség építését szolgálja. Sokat számít, hogy szép, felújított épület várja a közösséget, maximálisan, a gyerekek és a felnőttek igényeinek egyaránt megfelelően felsze-relve. Fontos, hogy érezzék a helyiek: értük vagyunk, a közösségi térben értük dolgozunk nap mint nap.”

KÖVESFALVI SÁNDOR máltai szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„Az új vezető sokat lendített a szolgáltatás színvonalán, mert nagyon motivált és lelkes. Ennek köszönhetően már most érzékelhetők a változások. A gyerekek viselkedésében és a polgármester úr hozzá-állásában is pozitív elmozdulás tapasztalható. A tanulássegítés itt is fő programelem. Már az ideiglenes helyszínen való működés során is látogatták azokat a családokat, akik addig nem jelentek meg a kö-zösségi térben. A Jó kis hely hozza az elvárt programokat és színvo-nalat. Nagyon sok segítséget kapnak az önkormányzattól, és a helyi óvodára is mindig számíthatnak.”

Jó kis hely Szolgáltató Ház Somogyfajszon

Település:	Somogyfajsz
Járás:	Kaposvári
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Somogyfajsz Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” Szolgáltató Ház kialakítása Somogyfajszon
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	549 fő
Gyerekek száma	118 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	64%

NYITVATARTÁS:

Hétfő 12–16 óra

Kedd, szerda, csütörtök 8–16 óra

Péntek 8–18 óra

Szombat 10–18 óra

Nyári időszakban:

Hétfő–csütörtök 8–16 óra

Péntek 8–18 óra

A közösségi tér legfontosabb programjai:

Rendszeres programok:

- SNI-s gyermekek fejlesztése
- BTM-es gyermekek fejlesztése
- logopédia
- kézműves-foglalkozás
- néptánc
- művészeti nevelés
- Biztos Kezdet Klub
- Tini Klub
- Háziasszony Klub
- online ügyintézés segítése
- Játsszóház

Alkalmi programok:

- gyalogtúra
- kerékpártúra
- farsang
- tojásfa-díszítés
- egészségügyi szűrés
- gyereknap
- mozilátogatás
- strandolás

SALL ÉVA szakmai vezető szerint...**A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:**

„Egy gyermek- és családközpontú szolgáltató házat alakítottunk ki. Olyan programokat, eseményeket szervezünk, amelyek erősítik a nyitottságot, a tanulási készségeket, az aktív állampolgárságot és a szociális érzékenységet. A változás több területen is megmutatkozik, elsősorban abban, hogy a közösség tagjai közös ügyek, célok érdekében össze tudnak fogni. A kohéziót erősítette az is, hogy a helyiek elfogadják egymást, és kölcsönös bizalommal vannak egymás iránt. Tudnak örülni egymás sikerének, illetve át tudják érezni egymás problémáit, kudarcait.”

Kell egy hely...

„A közösségi tér szerepe nagyon fontos, hiszen olyan tevékenységeket és lehetőségeket biztosít a településen élő gyermekek és fiatalok számára, amelyhez egyéb módon nem tudnak hozzájutni, de az alapkompetenciák terén, a szociokulturális fejlődésben, a sikeres iskolai pályafutás során, valamint később a munkaerő-piaci boldogulásban nélkülözhetetlenek.”

RÉVAI KATALIN máltai szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„Több szempontból is kiemelkedően jól működik a közösségi tér, ahol a minőségi szakmai munka mellett a dokumentáció is mindig naprakész. A programokat a települési sajátosságoknak megfelelően tervezik, a gyerekekkel fejlesztőpedagógus foglalkozik, és tánctanár is jár a házba, aki külön a felnőttekkel és fiatalokkal is foglalkozik.

A helyi munkatárs kreativitása kimagasló. Van varróklub, horgolóklub, háziasszonyklub, ahol a lekvárkészítésen át a savanyúság elrakásáig mindennel foglalkoznak. Az alapanyagokat az önkormányzat adja, illetve a projekt biztosítja. Az elkészített termékek egy része a ház felhasználásában marad, más részét a családok vihetik haza. Legutóbb egy helyi fiatal pár lakodalmára készítették a dekorációt a bejáró szülőkkel közösen.”

Jó kis hely – komplex gyermekprogramok Zádoron

Település:	Zádor
Járás:	Barcsi
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Zádor Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” – komplex gyermek programok megvalósítása Zádoron
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	341 fő
Gyerekek száma	63 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	81%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek: 9–12 óra, 13–18 óra

Szombat: havonta 1 alkalommal

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- tanoda
- fejlesztő társasjátékok
- néptánc
- főzés, sütés
- kézműves programok

KUSTRÁNÉ REINIS ERIKA szakmai vezető mondja...

A közösségi tér sikerei, pozitív változások a településen:

„Már elindulásakor sokan betértek a Jó kis helyre, és azóta is nagy a látogatottság. A gyerekek iskola után a közösségi házba jönnek, a hétvégi programokra pedig a családok is ellátogatnak. A főzőklubokon az anyukákkal igyekszünk olyan süteményeket, recepteket kipróbálni, ami költséghatékony, mégis tápláló. A családok és a stáb között kialakult egyfajta bizalmi kapcsolat, sok esetben keresnek meg kérésekkel, kérdésekkel minket.

Korábban a településen nem voltak jelentősebb közösségi programok, események. A Jó kis helynek köszönhetően a gyerekek alkalmanként a településen túlra is eljutnak. Sikeresek a közösségi tér által szervezett kirándulások, programok, talán azért, mert igyekszünk azokat úgy megszervezni, hogy ne csak a gyermekeknek, hanem a családoknak is lehetőségük nyíljon a kimozdulásra.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„A településen több olyan család is él, amelynek problémát jelent a gyerekek napközbeni felügyelete, így mindenképpen szerencsés, hogy a gyerekek iskola után a közösségi házban tudnak házi feladatot írni, játszani. Sok család bútorozatlan házban él, ahol a gyerekek számára nincsen játékszer, könyv, így a Jó kis hely megfelelő közeg lehet arra, hogy megismerkedjenek különféle játékokkal, eszközökkel.”

KÖVESDI NÓRA máltai szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„Korábban a településen nem volt hasonló közösségi tér, így a munkatársaknak először a közösségi térbe való beszoktatással kellett megküzdeniük. A kezdetektől sok gyerek veszi igénybe a házat. Az első időkben nehézséget okozott, hogy a gyerekek nem tudtak megfelelően közösségben viselkedni, betartani a ház szabályait. Ebben komoly változásokat értek el. A településen élő családok számára is fontos közösségi színtér a ház, egyre többen vesznek részt a családi programokon vagy kérnek segítséget a ház dolgozóitól (pl. ügyintézésrel kapcsolatban). A településnek szüksége van olyan helyszínre, ahol megfelelő környezetben tudnak a gyerekek játszani, tanulni. A jelenlegi szakmai stáb igyekszik mindent megtenni a ház működéséért, annak ellenére, hogy korábban semmilyen hasonló tapasztalatuk nem volt.”

További Jó kis hely közösségi terek a régióban

Cúnban, Drávafokon, Ecsenyben, Hencsén, Katádfán, Kémesen és Lovászhetényben hoztak létre közösségi tereket a megvalósító települési önkormányzatok, valamint egy civil szervezet. Minden településen eltérő módon alakul a közösségi terek látogatottsága, programkínálata, hol lassabban, hol gyorsabban lehet haladni a gyerekek, majd a felnőttek bevonásával. Rendszerint a településvezetés támogatása, a település közösségének nyitottsága, valamint a stáb összetétele, stabilitása segíti döntően azt, hogy egy közösségi tér hamar beágyazódjon. Ahol ezek közül egy vagy több elem nincs a helyén, ott újabb építkezés, több idő kell a jól beágyazott, minden korosztály számára színes programot kínáló közösségformáló közösségi tér létrejöttéhez.

Település:	Cún
Járás:	Siklósi
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Új Esély Közhasznú Egyesület
Projekt neve	„Jó kis hely” Cúnban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	233 fő
Gyerekek száma	61 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	100%

Település:	Drávafok
Járás:	Sellyei
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Drávafok Község Önkormányzata
Projekt neve	Egy „Jó kis hely” kialakítása Drávafokon
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	550 fő
Gyerekek száma	135 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	52%

Település:	Ecseny
Járás:	Kaposvári
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Ecseny Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” - közösségi tér Ecsenyben
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	223 fő
Gyerekek száma	30 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	38%

Település:	Hencse
Járás:	Kaposvári
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Hencse Községi Önkormányzat
Projekt neve	„Hencse egy jó kis hely”
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	338 fő
Gyerekek száma	54 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	86%

Település:	Kémes
Járás:	Siklósi
Régió:	Dél-Dunántúli
Projektgazda	Magyarországi református Egyház
Projekt neve	Jó Kis Hely Kémes
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	475 fő
Gyerekek száma	100 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	60%

Település:	Lovászhetény
Járás:	Pécsváradi
Régió:	Dél-Dunántúli

Projektgazda	Magyarországi Református Egyház
Projekt neve	„Jó Kis Hely” létrehozása Lovászhetény Községben
Projektidőszak	2018–2022

Lakosságszám	308 fő
Gyerekek száma	66 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	44%

Település:	Katádfa
Járás:	Szigetvári
Régió:	Dél-Dunántúli

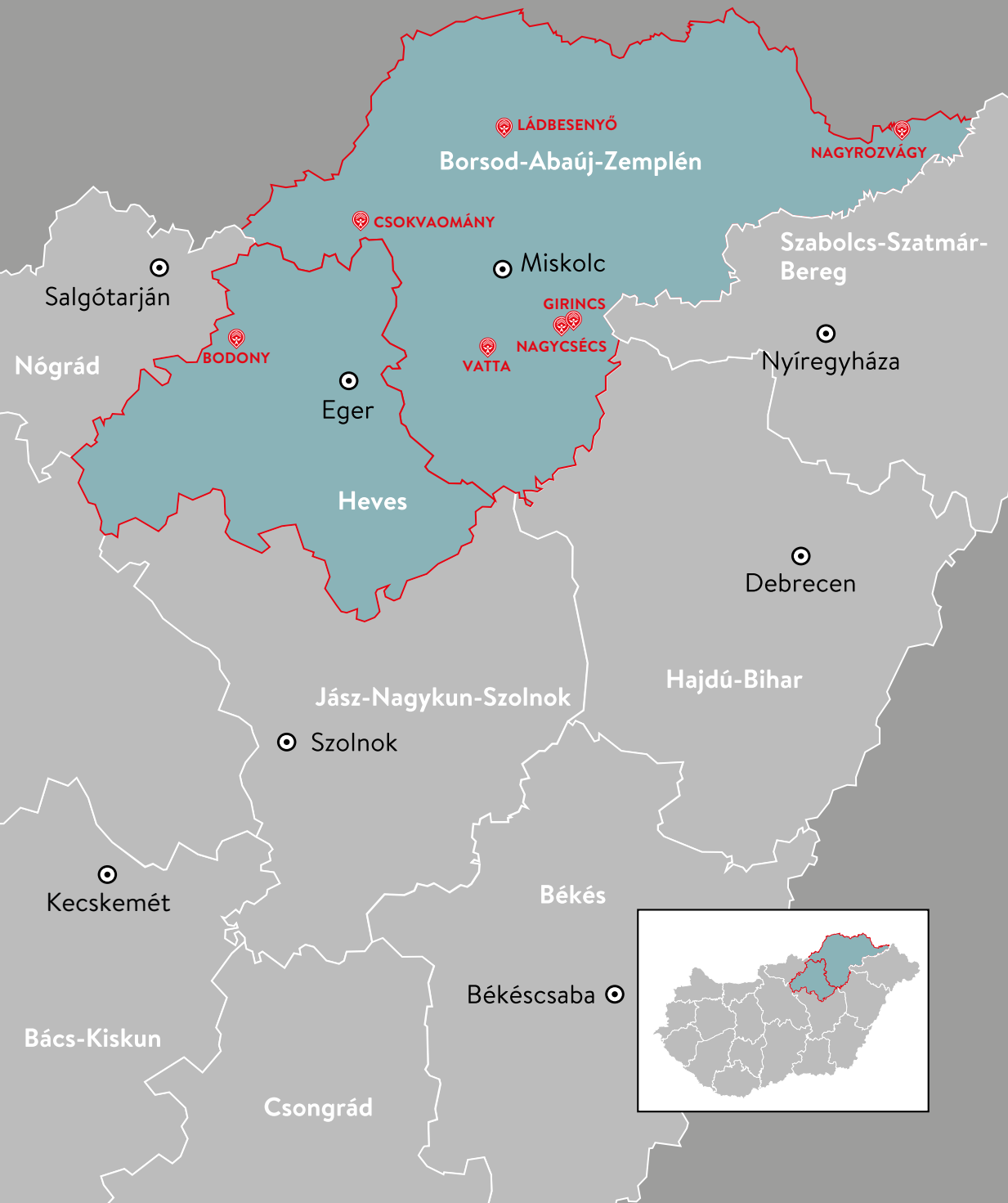
Projektgazda	Katádfa Község Önkormányzata
Projekt neve	Jó kis hely Katádfán komplex gyermekprogram
Projektidőszak	2018–2022

Lakosságszám	165 fő
Gyerekek száma	38 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	62%

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN MŰKÖDŐ JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK

47

Bodony / Pétervásárai Járás
Csokvaomány / Ózdi Járás
Girincs / Tiszaújvárosi Járás
Ládbesenyő / Edelényi Járás
Nagycséc / Tiszaújvárosi Járás
Nagyrosvágy / Cigándi Járás
Vatta / Mezőkövesdi Járás

Jó kis hely Bodonyban

Település:	Bodony
Járás:	Pétervásárai
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Bodony Községi Önkormányzat
Projekt neve	Jó kis hely Bodonyban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	731 fő
Gyerekek száma	110 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	45%

NYITVATARTÁS:

Páratlan héten:

Hétfő–péntek 8–16.30 óra

Páros héten:

Hétfő–csütörtök 8–16.30 óra, szombat 8–16 óra (pénteken zárva)

A közösségi tér legfontosabb programjai:

Rendszeres programok:

- védőnői fogadóóra
- fejlesztőpedagógus fogadóórája
- Baba-mama klub
- mozgásos játékok kisgyermeknek
- játék-tár használata óvodások klubja
- Játsszunk! – játékos foglalkozások
- játék- és tanulás-alapkészségek játékos fejlesztés
- angol nyelvi klub
- fiatalok klubja
- Szeretjük a természetet! – gombagyűjtés és természetjárás
- Táncoljunk! – népi tánccsoport
- infokommunikációs klub
- fiataloknak szánt kompetencianövelő, fejlesztő csoport
- Találkozó a klubban – közösségi délutánok
- Korongozunk!

Alkalmi programok:

- találkozók, fórumok
- családgondozó fogadóórája
- Főzzünk-együnk okosan, egészségesen!
- 1 alkalommal: kirándulás a gyerekekkel a gyöngyösi állatkertbe
- színházlátogatás
- kisgyermekkorai fejlesztés
- Szóljunk!
- Ökotábor
- Élünk egészségesen! – egészségnevelési délután egészségügyi szűrésekkel
- családi életre nevelés tréning
- foglalkozás győgyepedagógussal
- regionális szintű műhelyek
- nyitókonferencia
- köztes konferencia

SZALAI GÁBOR BÉLÁNÉ szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„A gyerekek rendszeresen járnak délután és hétvégén a közösségi térbe, ahol a szabadidejük hasznosan telik, és olyan programokban vesznek részt, amire azelőtt nem volt lehetőségük. Természetesen segítünk a tanulásban, a házi feladat elkészítésében, helybe visszük a szükséges egyéni fejlesztéseket, amit a program nélkül nem tudnánk megvalósítani.

Fellendült a közösségi élet, és a szülők szívesen engedik gyermekeiket a Jó kis helyre Bodonyban. Belső és külső helyszínen egyaránt folynak a programok, amiben a helyiek 0–80 éves korig részt vesznek. A halmozottan hátrányos helyzetű családok is egyre inkább bekapcsolódnak a közösségi tér életébe. Rendszeres kulturális rendezvények vannak újra a településen, a gyerekek szívesen fellépnek ezeken. Pozitív irányba történő elmozdulást tapasztaltunk a roma és nem lakosság együttélésében. Az odafigyelés, az egymással való törődés, segítségadás már látványosan erősödött.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„A gyerekek esélyegyenlősége miatt különösen fontos a közösségi tér. Itt lehetőséget kapnak arra, hogy hasznos és fejlesztő foglalkozásokon vegyenek részt, ne kallódjanak el, játsszanak, barátkozzanak, erősödjének a társas kapcsolataik, készségeik. A családok számára is hiánypótló a közösségi tér, hiszen hozzánk fordulhatnak a gyermeknevelés nehézségeivel, egyéb kérdéseikkel, amikre szakemberek

segítségével és a programokon keresztül találhatnak megoldást. A Jó kis hely a közösség megújulásának, fejlesztésének is a motorja. Reményeink szerint hozzásegíthetjük az alacsony érdekérvényesítő képességgel rendelkező lakosokat, hogy érdekeiket felismerjék, megfogalmazzák, és azoknak megfelelően tudjanak cselekedni hosszú távon.”

BERKI JUDIT, a Szeretetszolgálat szakmai mentorának véleménye a közösségi térről:

„Bodony csodálatos helyen fekvő település, igazi kis ékszerdoboz. A közösségi ház dolgozói a ház lelkei, szeretettel fogadják a Jó kis helyre betérőket. Sokszínű programokkal várják a lakosokat. Még az ideiglenes helyszínen működnek, de törekszenek arra, hogy minden korosztályt meg tudjanak szólítani. Vannak mindennapos látogatók, de olyanok is, akik csak egy-egy érdekesebb programon kívánnak részt venni.

Lendületben a ház, most már csak a végleges helyszínre való költözés esedékes. A szépen felújított épületben még több lehetőség nyílik meg a településen élők számára a Jó kis helyen.”

Jó kis hely Ládbesenyő községben

Település:	Ládbesenyő
Járás:	Edelényi
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Ládbesenyő Község Önkormányzata
Projekt neve	Jó kis hely kialakítása Ládbesenyő községben
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	280 fő
Gyerekek száma	61 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	41%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–18 óra

A nyitvatartási idő a helyi igények figyelembevételével (előre egyeztetett vagy saját szervezésű rendezvények esetében) változhat. Előfordul szombati vagy vasárnapi nyitvatartás, hét közben korábbi nyitás vagy későbbi zárás.

A KÖZÖSSÉGI TÉR LEGFONTOSABB RENDSZERES ÉS ALKALMI PROGRAMJAI:

Koragyermekkorai és szülői programok:

- Baba-mama klub
- életvezetési, jogi-pénzügyi, családalapítási tanácsadás
- Biztos Kezdet szemlélet elterjesztése
- ovis napok szervezése

Iskolás gyerekek és fiatalok programjai:

- iskolai előkészítés
- pályorientáció
- tehetséggondozás
- tantárgyi felkészítések
- családi nap, gyermeknap
- közös túrázások minden évszakban

Szabadidős, egyéb programok:

- családi életre nevelés
- egészséges életmódra nevelés
- ünnepkörhöz kapcsolódó és egyéb közösségi rendezvények
- sport (labdarúgás, biciklis klub)
- nyári táborok
- célzott prevenciós programok (pl. drogprevenció)
- pénzügyi tanácsadás

A helyi közösségi élet erősítése:

- színjátszóköri foglalkozások
- kulturális tevékenységek
- közösségi rendezvények

LÉNÁRT ANITA szakmai vezető szerint...**Siker a közösségi térben, változás a településen:**

„Csökkent a csellengéssel, csavargással töltött idő a gyerekeknél, a fiataloknak szervezett programokba a szülők többsége is szívesen bekapcsolódott. Sikerült jó kapcsolatot kialakítani a helyi önkormányzattal, a településre kijáró családsegítővel, az óvodával, iskolával. Fontosnak tartjuk, hogy a helyi lakosok különböző ügyekben tudnak helyben segítséget kérni. A fiatalok például önéletrajzírásban, álláskeresésben; az idősebbek hivatalos ügyek intézésében, hivatalos levelek értelmezésében; a szülők gyermekfelügyelet hivatalos ügyintézésében.

Vannak gyerekek, akik a Jó kis hely megnyitása óta egy olyan helyre leltek, ahol az otthoni problémákat kicsit el tudják felejtetni, talán a bennük felgyülemlett feszültség is csökkenhet a közös játékok közben. A gyermekek iskolai pedagógusaival beszélgetve kiderült, hogy a társas viselkedésükben pozitív irányú elmozdulás tapasztalható.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„A falu hátrányos helyzetű kistérségben van, a legközelebbi város és a település között rossz a tömegközlekedés, a településen sem iskola, sem óvoda nem működik. Ezek a tényezők meghatározzák az itt lakók életét. A közösségi tér minden korosztály számára lehetőségeket teremt a közösség/ek kialakulására. Minden településnek szüksége lenne közösségi térre, de minimum egy fonóra, abban a formájában és funkciójában, ahogyan az még nagymamáink idejében volt.”

KERTÉSZ ATTILA, a Szeretetszolgálat szakmai mentorának véleménye a közösségi térről

„Ládbesenyőn érezhető, hogy a település vezetősége, illetve célcsoportja mennyire szerette volna ezt a programot. Sikerült a megfelelő szakmai munkatársakat megtalálni, akik nagy elszántsággal vetették bele magukat a szakmai megvalósításba. Az ideiglenes helyszínen működve is a lehető legjobb körülmények kialakítására törekedtek, nagyon kellemes, kreatív, otthonos, pozitív kisugárzása van a helynek, melyet mintha a szeretet venne körül. Nem véletlenül szeretnek ide járni az emberek, hiszen számos elfoglaltság, sportolási lehetőség, kreatív foglalkozás és programelem várja őket nap mint nap. Mentorként elmondhatom, hogy nagyon jó a szakmai együttműködés, a ház munkatársai mindig pozitívan, felkészülve, színes programokkal, szeretettel várják a településen élőket. Nagyobb rendezvények előtt minden ház ajtaján kopogtatnak, hogy mindenki tudjon a lehetőségről, sok plusz energiát fordítanak arra, hogy a legjobbat nyújthassák a közösség számára.”

Jó kis hely Nagyrozványon

Település:	Nagyrozvány
Járás:	Cigándi
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Nagyrozvány Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” létrehozása Nagyrozványon a hátrányos helyzetű gyermekekért
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	707 fő
Gyermekek száma	118 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	47%

NYITVATARTÁS:

Hétfő 8–16 óra

Kedd–péntek 8–20 óra

Szombat 12–20 óra

Iskolai szünetekben (nyári, őszi, tavaszi, téli szünetben):

Hétfő–péntek 7.30–15.30 óra

A közösségi tér legfontosabb programjai:

Rendszeres programok:

- nyári gyermekprogram
- Családi nap
- Mikulás-délután
- kézműves-foglalkozások
- Gasztro délelőtt
- jelmezverseny
- korrepetálás
- kompetenciafejlesztés
- játékfoglalkozások

Alkalmi programok:

- kirándulások
- kreatív foglalkozások
- kerékpártúra
- Baba-mama klub
- felolvasó-délután
- „Süssünk együtt” foglalkozás
- vezetett meditáció
- beszélgetős délelőtt

KOVÁCSNÉ CSILLIK CSILLA szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„A falu szinte összes gyermeke velünk töltötte a nyarat, minden nap programokkal vártuk őket. A szülők nyugodtan mentek dolgozni,

hiszen gyermekeiket jó helyen tudták. Munka után ők is bejöttek a Jó kis helyre, megnézték a gyermekek által készített munkákat. Egyre több szolgáltatást tudunk bekapcsolni a település életébe, és egyre szélesebb körben tudjuk bevonni a környezetünkben lévő intézményeket és szolgáltatókat. A településen tudják, hogy jelen vagyunk, hogy számíthatnak ránk, és ez biztonságot ad az itt lakóknak. Minden korosztály bizalommal fordul felénk.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Szerintem a legfontosabb az, hogy jelen vagyunk a település életében, ezáltal kialakult a bizalmi kapcsolat, az itt élők tudják, hová fordulhatnak a problémáikkal. Összefogjuk a gyerekekre és családjaikra irányuló meglévő programokat, fejlesztéseket, kezdeményezéseket, és elérhetővé tesszük azokat. Egy biztonsági kapocs vagyunk a gyermekek és szüleik számára, ami könnyebbé teszi az életüket, a szabadidő hasznos eltöltését. A gyermekek így válnak majd felnőttként is aktív tagjaivá a helyi közösségnek. Ezért dolgozunk.”

RÁCZ ÁDÁM MMSZ szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„A Jó kis helyen dolgozók jól értik azt, hogy mire hivatott egy közösségi tér. Nagyrozvány a járás egyik relatíve legjobb helyzetű települése – nincs se szegregátum, se cigánysor –, de igyekeznek elérni és segíteni a településen a rászorultakat, és a legtöbbet kihozni a lehetőségből. Folyamatosan próbálnak nyitni minden korosztály felé, a szülőket, az időseket és a gyerekeket is célozzák programokkal. Főleg az iskolások járnak be, de egyre több szülőt is sikerül megnyerni a Jó kis helynek. A polgármester támogató, az ötletekkel, programokkal kapcsolatban segítséget, akár plusz erőforrást is nyújt.”

Jó kis hely közösségi tér – Magház Vattán

Település:	Vatta
Járás:	Mezőkövesdi
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Vatta Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” közösségi tér – Magház kialakítása Vattán
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	833 fő
Gyerekek száma	165 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	45%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 8–16 óra

Szombat havi egyszer 8–16 óra

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- Búbjaház baba-mama klub
- Bóbita Klub (zenés, kicsiknek)
- Tündérkert Klub (óvodásoknak)
- Miénk a pálya Klub (iskolásoknak) ezen belül tanulássegítés, fejlesztés, zene-tánc, kézműves-, életvezetést segítő, sportos, érzelmi nevelést támogató foglalkozások
- prevenciós előadások

SEBŐ EVELIN szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„Kezdetben a szülők nem értették, hogy miért is jött létre a Jó kis hely. Az idő múlásával egyre több volt az érdeklődő, a szülők is pozitívan állnak a közösségi ház munkájához, és örömmel küldik a gyerekeiket a foglalkozásokra. Hétről hétre látszik a fejlődés a baba-mama klubban részt vevő gyerekeken. A nyári szünetben az iskolások is jelen voltak ezeken az alkalmakon, és előszeretettel játszottak a legkisebbekkel, vigyáztak rájuk. Megtanulták, hogyan kell egy asztalnál kisebbekkel

étkezni, ami meglepően jól ment nekik. A fiúk különösen élvezték a kicsikkel együtt töltött időt, és ügyesen bántak velük. Ezáltal a nyári szünetben sokat tanultak a türelemről, az együttműködésről és alkalmazkodásról.

A nagyobbaknál is tapasztalunk fejlődést, úgy látjuk, nyitottabbá váltak. Folyamatosan megosztják a személyes élményeiket velünk, elmesélik a gondolataikat. Tudunk a fiatalokkal komoly dolgokról is beszélgetni, de a felhőtlen nevetés és önfeledt játék jellemzi mindennapjainkat.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Egy kis község esetén rendkívül fontos, hogy az összetartás jelen legyen a lakosság életében. Egy jól működő kis közösség érték, és olyan élményeket rejt magában, ami összekovácsolja a közösség tagjait. Napjainkban sajnos a gyerekek, fiatalok nagy részére az jellemző, hogy a számítógép, internet világa tölti ki a szabadidejüket, nem mozognak a szabadban, nem játszanak egymással. A Jó kis helyen már a mi indulásunk óta is sok barátság szövődött, a gyerekeknek alkalmuk nyílik az iskolapadon kívül is megismerni egymást, közösen részt venni programokon, és számtalan közös élményt szerezni, melyekre, reméljük, egész életük során mosolyogva és meleg szívvel fognak visszaemlékezni, akárcsak mi.”

A máltai szakmai mentor, FODOR LÁSZLÓ véleménye a közösségi térről:

„A vattai Jó kis hely egy erős, összetartó közösségben működik, ahol, mint sok más faluban, problémát jelent a közösségi, szabadidős lehetőségek hiánya. Ettől függetlenül az igényt ki kellett alakítani a szolgáltatás iránt, amit a ház dolgozói egyéves működésük során megalapoztak és megszilárdítottak a településen. Három helyi lakos működteti a házat, aminek családi jellege nemcsak a helyismeret függvénye, hanem elsősorban a programokat rendszeresen frissítő, újragondoló hozzáállás és az egyenletes színvonalas szakmai munka eredménye. A foglalkozások minden fejlesztendő területet érintenek, de a hangsúly az élményközpontúságon van. A ház elsősorban általános iskolás-korú gyerekekkel foglalkozik, de több kisgyermekes szülő is rendszeresen látogatja, kihasználva a Biztos Kezdet szemléletmód nyújtotta előnyöket a korai fejlődés szakaszában. A vattai Jó kis hely egyik legjelentősebb eredménye, hogy különböző szociális háttérű gyerekeket fogad be, így nemcsak hatékonyan mérsékli a társadalmi különbségeket, hanem teret enged a szociális tanulásnak is. A településvezetés és a helyi szülők támogatásának köszönhetően a Jó kis hely közös ügy Vattán.”

További Jó kis hely közösségi terek a régióban

59

A régióban további Jó kis helyek is működnek. Közösségi teret hozott létre európai uniós pályázati forrásból Csokvaomány, Girincs és Nagycsécс település önkormányzata. A megvalósítást minden esetben nehezíti, ha a közösségi tér huzamosabb ideig kénytelen beérni ideiglenes helyszínnel, ha helyi konfliktusok éreztetik a hatáskukat, vagy ha a megvalósítói stáb körében személycserék sora kelt bizonytalanságot.

Település:	Csokvaomány
Járás:	Ózdi
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Csokvaomány Községi Önkormányzat
Projekt neve	Jó kis hely létrehozása Csokvaományban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	832 fő
Gyerekek száma	151 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	66%

Település:	Girincs
Járás:	Tiszaújvárosi
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Girincs Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” közösségi tér kialakítása Girincs Községben
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	866 fő
Gyerekek száma	241 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	59%

Település:	Nagycséc
Járás:	Tiszaújvárosi
Régió:	Észak-Magyarországi
Projektgazda	Nagycséc Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” közösségi tér kialakítása Nagycsécen
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	805 fő
Gyerekek száma	184 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	57%

AZ ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓBAN MŰKÖDŐ JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK

63

Barabás / Vásárosnaményi Járás
Beregdaróc / Vásárosnaményi Járás
Gacsály / Fehérgyarmati Járás
Kérsemjén / Fehérgyarmati Járás
Magosliget / Fehérgyarmati Járás
Márokpapi 1-2 / Vásárosnaményi Járás
Szamossályi / Fehérgyarmati Járás
Tákos / Vásárosnaményi Járás
Tiszavid / Vásárosnaményi Járás
Uzka / Fehérgyarmati Járás

Jó kis hely Barabáson

Település:	Barabás
Járás:	Vásárosnaményi
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Barabás Község Önkormányzata
Projekt neve	Jó kis hely Barabáson
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	1226 fő
Gyerekek száma	210 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	30%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–18 óra

Iskolai szünetben:

Hétfő–péntek 7.30–16 óra

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

Rendszeres programok:

- reggelente a nap közös megtervezése a gyerekekkel együtt
- étkezés, melyet a gyerekekkel közösen készítünk elő

Alkalmi programok:

- jeles napokhoz kapcsolódó kézműves foglalkozás
- farsangi, Mikulás-, gyereknap rendezvények

NAGY TÜNDE szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„A községben élő gyerekek különböző településekre járnak iskolába, nem igazán ismerték egymást. A Jó kis hely lehetőséget adott a kapcsolatteremtésre. Érdekes volt megfigyelni, hogy a nagy különbség ellenére az ovisok és a tizenévesek is tudtak együtt játszani. A nagyszülőkhöz érkező unokák is szívesen látogatták a közösségi teret a nyári szünetben.

Külön öröm számunkra, hogy a szülők is bekapcsolódnak a közösségi tér életébe, szívesen segítenek rendezvények lebonyolításában. Sok szülő nyugodt lélekkel indul a munkahelyére, mert tudja, hogy a gyermeke jó helyen van, nem az utcán kóborol. Az eddig kihasználatlanul álló iskola/iskolaudvar újra gyerekzsivajtól hangos.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Mivel lassan fogadják el az emberek az új dolgokat, időbe telt, hogy megértsék, mire is jó ez a közösségi tér. Beérett a munkánk, egyre többen látogatják a Jó kis helyet. A későbbiek folyamán is szeretnénk tartani magunkat a hagyományhoz, mely szerint a gyerekek egymással játszanak, ne a telefonjaikkal. Cél, hogy közösséggé kovácsoljuk a mi kis falunkat. Szükség van ránk.”

NAGY GÁBOR máltai szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„A barabási ház eszközökkel jól felszerelt, aminek következtében az amúgy is kreatív munkatársak lehetőségei igen tág határok között mozognak. Ennek köszönhetően itt találkoztam a legkülönbözőbb és leginnovatívabb megoldásokkal.

A gyerekeknek, fiataloknak és legkülönbözőbb korosztályoknak szervezett programokról nemcsak interneten vagy személyesen, úgymond szájhagyomány útján szerezhetnek tudomást az itt élők, hanem frappáns meghívók révén is, melyeket a helyi postás hord szét a faluban. Egyszerűen lehetetlen nem tudni, ha valami nagyobb eseményre készülnek a Jó kis hely szolgáltató házból.”

Jó kis hely Magosligeten

Település:	Magosliget
Járás:	Fehérgyarmati
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Magosliget Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” Községi tér kialakítása Magosliget községben
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	333 fő
Gyerekek száma	101 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	82%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 8–20 óra
Szombat alkalmanként

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- tanoda
- egyéni és csoportos fejlesztések
- kirándulások
- zenehallgatás
- játékprogramok
- mosási, tisztálkodási lehetőség

DR. PÉTERFFYÉ LENGYEL ETELKA szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„A jó hangulat miatt egyre több a fiatal a közösségi térben. Mind több család számára könnyítjük meg a hétköznapiakat a mosási lehetőség beindulásával. A gyerekek tanulmányi eredményeiben már tapasztalható némi javulás. Megfigyelhetők bizonyos változások, amelyek elősegítik a település fejlődését: a szervezett kirándulásokon nagy létszámú résztvevő, ünnepi megemlékezések, a közösségi tér látogatottsága.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„A közösségi tér összekovácsolja az embereket, leginkább a fiatalokat. Lehetővé teszi a szabadidő hasznos eltöltését, fejleszti a szociális és együttműködési kompetenciát. Segíti a gyermekek tanulmányi előmenetelét, a teljes személyiség kibontakoztatását.”

HABARICS ANIKÓ MMSZ szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„Ez az egyedüli Jó kis hely, ahol reggel 8-kor van a nyitás és este 19-20 óra körül zárnak. Négy fő dolgozik a közösségi házban. Két fő 8 órától 16 óráig, ők viszik legfőképpen a Biztos Kezdet szemlélet terjesztését, az óvodásokkal való foglalkozást, az ügyintézés, mosást stb. Majd két fő jön 16 órától 20 óráig, és besegít a polgármester asszony is. Ekkor kezdődik a tanoda jellegű szolgáltatás, körülbelül 20-25 fővel. Miután megérkeznek a gyerekek a tiszabecsi iskolából, a busz a közösségi tér előtt teszi le őket. Első a tanulás, utána jöhet a jól megérdemelt játék, majd következik az étkezés. Minden nap telt házzal működnek.”

Sajnos azt tapasztaljuk, hogy nemcsak a gyerekek nem jutnak el messzebbre a falujuktól, hanem a szüleik sem jártak eddigi életük során szinte sehol a településükön kívül, ezért különösen fontosak a közösségi tér által szervezett családi kirándulások.”

Jó kis hely Tákson

Település:	Tákos
Járás:	Vásárosnaményi
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Tákos Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” létesítése Tákson
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	355 fő
Gyerekek száma	51 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	33%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–18 óra

Szombat havonta egyszer

Tanítási szünetben:

Hétfő–péntek 8–18 óra

A közösségi tér legfontosabb programjai:

Rendszeres programok:

- a tanulást, iskolai felzárkózást segítő tevékenységek
- filmklub
- kézműves-foglalkozás
- társas- és fejlesztő játék

Alkalmi programok:

- közösségi és kulturális rendezvények
- nemzeti ünnepek szervezése
- kirándulások
- látogatás foglalkoztató cégnél, vállalkozásnál

KANYÓ LÁSZLÓ szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„Abban értünk el sikereket, hogy kimozdítottuk a fiatalokat a modern technika világából, és megmutattuk nekik, hogy van élet azon kívül is. Jobban megismerték a másikat, elfogadták, hogy nem mindenki egy-

forma, és mégis tudnak együtt játszani, sőt, kiállni egymásért! Kevesebbet vannak felügyelet nélkül, lehetőséget adunk a szülők számára, hogy biztonságban tudhassák a gyermekeiket.”

Miért jó egy ilyen közösségi tér?

„A Jó kis hely, mint közösségi tér, pozitív hatással van a település életére, hiszen olyan lehetőségeket biztosít, amelyek addig nem, vagy csak esetlegesen léteztek. Ilyenek a közös kirándulások, különleges alkalmak, mint pl. gyárlátogatás, vagy a mindennapi tanulásban való segítségnyújtás. A legfontosabb, amit elértünk, az az, hogy a gyerekek kevesebbet vannak felügyelet nélkül, lehetővé tesszük a szülőknek, hogy biztonságban tudják a gyermekeiket. Teret biztosítunk ahhoz, hogy a különböző ötletek megvalósulhassanak, és eddig hiányzó szolgáltatásokat nyújtunk. Egy ilyen közösségi tér lehetőséget ad arra, hogy több szervezettel is kapcsolatba kerüljön a település, ami nemcsak rövid, hanem hosszú távon is hasznos lehet, mindenki számára. A mai modern világ széthúzza az embereket, a Jó kis hely összetartja őket.”

NAGY GÁBOR MMSZ szakmai mentor véleménye a közösségi térről

„A tákosi Jó kis helyhez érkezve mindig családias hangulat kerít hatalmába. A település jellemzőiből adódóan kis létszámmal, de annál nagyobb odafigyeléssel és törődéssel foglalkoznak a munkatársak az ide látogató fiatalokkal, gyerekekkel. Az ideiglenes helyszín és a szűkös eszközkeret ellenére is folyamatos foglalkozásokat, kirándulásokat és különféle programokat szerveznek, melyekre engem is minden alkalommal meghívnak. Természetesen próbálok részt venni ezeken az eseményeken, ahogy lehetőségeim engedik, illetve segíteni munkájukat nemcsak szakmailag, hanem a programok aktív részeseként is.”

Közösen egy jó kis helyen – közösségi tér Tiszaviden

Település:	Tiszavid
Járás:	Vásárosnaményi
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Tiszavid Község Önkormányzata
Projekt neve	„Közösen egy jó kis helyen”
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	598 fő
Gyerekek száma	192 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	83%

NYITVATARTÁS:

Nyári időszakban:

Hétfő–péntek 7–16 óra

Tanítási időszakban:

Hétfő–péntek 8–18 óra

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- játékfoglalkozások
- kézműves-foglalkozások
- kompetenciaerősítés
- korrepetálás
- közlekedésbiztonsági program
- prevenció program
- életvezetési program
- egészséges életmód foglalkozás
- pénzgazdálkodási program
- munkaerő-piaci kompetenciát erősítő program
- Baba-mama klub
- családi életvezetés
- védőnői tanácsadás

MÓDOS ÁDÁM szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„Sikereket a helyi közösség erősítésében értünk el, illetve abban, hogy olyan hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket sikerült bevonni, akik számára a mindennapi tisztálkodás, elegendő étel, saját tér nem mindig adott. Az ő esetükben az alapvető szociális kompetenciák fejlesztése is említésre méltó. Emellett a felnőttek számára szerveztünk közös főzéssel egybekötött foglalkozásokat, amelyek során az együttműködés kompetenciái erősödtek. A munkaerő-piaci foglalkozásokon önéletrajzok készítésében nyújtottunk segítséget. Sikeresen szerveztünk ruhaadomány-gyűjtést, illetve a ruhák eljuttatását az arra rászoruló családokhoz. A baba-mama klub kapcsán sikerült bevonni olyan fiatal szülőket, akik a közösség révén tettek szert új ismeretekre, és változtattak a gyerekeknevelési módszereiken.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Óriási probléma, hogy a kistélepléseken gyakorlatilag semmilyen szolgáltatás nem működik már, vagy csak alkalmanként, mint a posta, a védőnő, vagy akár a bolt, közösségi tér pedig nincs. Épp ezért fontos, hogy a helyiek újratanulják a közösségi tér működését, és közösen alakítsák annak kereteit. Lényeges, hogy az együttélés szabályait együtt dolgozzák ki, hogy a közösségi téren belül működő programokat, valamint azok résztvevőit is elfogadják. Mindazonáltal egy ilyen közösségi tér semmilyen szinten nem képes pótolni vagy helyettesíteni a megszűnt szolgáltatások összességét, és egyfajta általános háttérintézményként működni. Kiegészítő tevékenységeket, háttérfeladatokat viszont el tud látni, szolgáltató, támogató funkciót be tud tölteni, amire óriási szükség van.”

NAGY GÁBOR, a Szeretetszolgálat szakmai mentorának véleménye a közösségi térről

„A Jó kis hely projektet Tiszavidre találták ki. Nagy létszámmal, főleg a célcsoportból álló fiatalokkal, gyerekekkel, aktívan és remekül működő szolgáltatás. A szolgáltató térbe legfőképpen azok járnak, akiknek semmi más lehetőségük nincs szabadidejük hasznos és aktív eltöltésére. A munkatársak becsületére válik, hogy kevés eszközzel, az említett igen nagy létszám mellett is derekasan helytállnak. Nagyon jó látni, hogy az elmúlt bő egy évben az indulás óta mekkora fejlődésen ment keresztül a szolgáltatás. A szisztematikusan, logikusan, fokról fokra haladó építkezésnek, közös team-munkának hála, kezdenek beérni a ház első gyümölcsei.”

Jó kis hely Uszán

73

Település:	Uszka
Járás:	Fehérgyarmati
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Uszka Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” létesítése Uszán
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	594 fő
Gyerekek száma	190 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	86%

NYITVATARTÁS:

Hétfő–péntek 10–17 óra

A közösségi tér legfontosabb rendszeres és alkalmi programjai:

- RGYK-s gyermekek étkeztetése
- játékfoglalkozás gyermekek és szülei számára
- Filmklub
- „Ügyeskedek”
- pályaorientációs életvezetési tanácsadás
- Baba-mama klub
- Oktatlak – egyéni tanulást segítő program
- nyári gyermekfelügyelet júliusban
- egészségnap/kirándulás/sportprogram

MURSA NÓRA szakmai vezető szerint...

Siker a közösségi térben, változás a településen:

„Szinte mindenben nagyon szép sikereket értünk el, teljesült a program keretében minden, amit terveztünk. Elértük, hogy a gyerekek bejárjanak a közösségi térbe, otthon érezzék magukat, és a játszófoglalkozásokon túl a fejlesztő programokban is részt vegyenek. Nálunk fontos, hogy az étkeztetést biztosítani tudjuk a gyerekeknek, ezzel is segítve a szegény családokat.”

Miért fontos az, hogy legyen a településen egy ilyen közösségi tér?

„Azért fontos a Jó kis hely, mert Uszka szegény település, és nagyon jó lehetőség ez arra, hogy olyasmire jussunk, ami másnak természetes. A gyerekek számára biztosítva van napi egyszeri élelem, tudnak játszani, tanulni, kirándulni, mozizni. Szinte minden gyerek most volt életében először moziban, a programnak köszönhetően. Olyan új dolgokkal találkozhatnak, amire másként nem lett volna esélyük. Nem csoda, hogy nagyon szeretnek ide járni a gyerekek, fiatalok. Nagy könnyebb-ség a dolgozó szülőknek, hogy van olyan hely, ahol biztonságban tudják a gyermeküket óvoda-, iskolaidőn kívül is.”

HABARICS ANIKÓ máltai szakmai mentor véleménye a közösségi térről:

„A faluban nagyon szegény roma családok élnek, de erős közösséget alkotnak. Szerencsések, mert a jó polgármester és jegyző mellé találtak egy remek szakmai vezetőt, akit a településen élők elfogadnak. Nagyon jó a kapcsolat a helyi a szakemberekkel, intézményekkel, óvodával, iskolával is. Több pályázat is fut a településen, ezeket próbálják úgy megvalósítani, hogy egymást segítsék, támogassák, és ne akadályozzák. Sok gyerek jár a közösségi térbe, napi szinten 20-30 fős társaság. A ház munkatársai próbálják a közös tanulás mellett színes programokkal feldobni a bejáró gyerekek életét. A mindennapi, változatos, szabadidős-kézműves foglalkozások mellett sok helyre eljutnak a településen kívül (mozi, korcsolyázás, biciklitúra, kirándulások stb.). Még nem tudtam úgy kimenni az uszkai Jó kis helyre, hogy ne lettek volna ott gyerekek. Érezhető, hogy a srácok sajátjukként tekintenek rá, és jól érzik magukat a közösségi házban.”

További Jó kis hely közösségi terek a régióban

Beregdarócon, Gacsályon, Kérsemjénben és Márokpapiban indult még a régióban Jó kis hely szolgáltatás. Utóbbi településen két pályázó is támogatást nyert közösségi tér működtetésére. A régió említett Jó kis helyei kapcsán elmondható, hogy a kistélepléseken koncentrálódó, párhuzamosan futó felzárkózási projektek ritkán képesek együttesen megszokozozni az erejüket. Vannak jó példák a közös gondolkodásra, feladatmegosztásra, de arra is, hogy szükségszerűen nem jut elég figyelem valamennyi szolgáltatásra.

Település:	Beregdaróc
Járás:	Vásárosnaményi
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Beregdaróc Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” közösségi tér létesítése Beregdaróc településen
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	1040 fő
Gyerekek száma	219 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	71%

Település:	Gacsály
Járás:	Fehérgyarmati
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Gacsály Község Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” Gacsályon
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	1047 fő
Gyerekek száma	227 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	63%

Település:	Kérsején
Járás:	Fehérgyarmati
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Gacsály Községi Önkormányzat
Projekt neve	„Jó kis hely” közösségi tér létrehozása Kérsején községben
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	308 fő
Gyerekek száma	68 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	89%

Település:	Márokapi 1-2
Járás:	Vásárosnaményi
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Wesley János Óvoda, általános Iskola, Szakközépiskola, Szakgimnázium, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola
Projekt neve	Komplex Gyerekprogramok Márokpin
Projektidőszak	2018–2022
Projektgazda	Beregi Ifjúságért Közművelődési és Szabadidő Egyesület
Projekt neve	Legyen egy jó hely gyermekeinknek!
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	680 fő
Gyerekek száma	108 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	35%

Település:	Szamossályi
Járás:	Fehérgyarmati
Régió:	Észak-Alföldi
Projektgazda	Szamossályi Község Önkormányzata
Projekt neve	„Jó kis hely” Szamossályiban
Projektidőszak	2018–2022
Lakosságszám	747 fő
Gyerekek száma	128 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya	49%

4. A JÓ KIS HELY KÖZÖSSÉGI TEREK első évének kihívásai és eredményei

A szakmai vezetők sikertörténetei alapján összegeztük a Jó kis hely közösségi terek kezdeti működésének eredményeit, s áttekintettünk néhány tényezőt, melyek mindeközben a településekre, közösségekre befolyást gyakorolhattak. A házvezetők beszámolóiból azonban nem csupán a sikerek láthatók, hanem az is, hogy az adott település, közösségi tér milyen nehézségekkel néz szembe, mennyi munka és elhivatottság szükséges ahhoz, hogy az első eredmények megjelenjenek.

A közösségi terek beágyazódása

A helyi szakemberek visszajelzései alapján elmondható, hogy a legnagyobb változást azokon a településeken hozta a Jó kis hely, ahol az új közösségi tér indulása előtt semmiféle intézmény, közösségi szolgáltatás nem működött. Ahol nincsen óvoda, iskola, művelődési ház, de talán kocsmá sem, ott általában nincs olyan esemény, amelyen a helyi lakosok találkozhatnak, megismerkedhetnek, közösséggé kovácsolódhatnak. Természetes, hogy ilyenkor sikerként élük meg a Jó kis hely közösségi tér pusztá létét is, hiszen az egy új lehetőséget ad ezeknek a kistéleüléseknek. Máshol, az oktatási intézményekkel, egyéb szolgáltatással rendelkező településeken a meglevő programokat tudták jelentős mértékben kiegészíteni, színesíteni a közösségi tér megvalósítói. Azokon a településeken, ahol nem volt a szolgáltatásnak előzménye, kezdetben az új közösségi tér irányában egyfajta értetlenség, bizalmatlanság, elzárkózás mutatkozott. A munkatársak kitartó munkája, stabil jelenléte, a tervezett programok kiszámíthatósága és a bevonási technikák széles skálája és személyessége vezetett el oda, hogy mára a gyerekek és a felnőttek is szívesen mennek a közösségi terekbe. Ahol valamiféle előzményprogram (pl. tanoda, művelődési ház) működött a korábbiakban, ott a szolgáltatás áttervezésére volt szükség az új program indulásával.

A személyi és tárgyi feltételek megteremtése

A bemutatott közösségi terekben az általános, s különösen a hátrányos helyzetű térségeket érintő szakemberhiány, a szociális szféra alacsony fizetései, az esetenként rossz közlekedési adottságok mellett is meg-

találták azokat az elhivatott szakembereket, akik az új szolgáltatásban dolgoznak, és az első nehézségeket leküzdve, csapattá formálódva segítik a közösséget. A projekt első időszakának technikai építkezését, a dokumentációs rendszer kialakítását megoldották, a gyakran ideiglenes helyszíneket berendezték, sőt otthonossá varázsolták.

A közösségformálás első lépései

A következő kihívással a közösségi tér normáinak kialakításakor találkoztak a megvalósítók, mert a gyerekek, fiatalok nem ismerték a szabályokat, vagy nem tartották be azokat. A közösségi együttélés szabályainak (lehetőleg közös) meghatározásával és következetes betartatásával, a tisztelet kölcsönös elvárásával, az indulatkezelés segítségével sikerült biztos működést kialakítani és egyben a fiatalok szocializációját elősegíteni. A legtöbb beszámolóban megjelent az, hogy az új közösségi tér lehetőséget teremtett a fiataloknak és a felnőtteknek is az ismerkedésre, kapcsolatletteremtésre, a projekt biztosította közösségi programok, közös tevékenységek, fellépések együttes erőfeszítésre sarkallták a résztvevőket. Szinte minden véleményben hangot kapott, hogy olyan programokhoz, lehetőségekhez jutottak a helyiek, amikhez egyébként nem lett volna módjuk hozzáférni. Olyan új impulzusok érték a résztvevőket, melyekkel eddig nem találkoztak, olyan helyekre jutnak el (még a felnőttek is), ahová eddig még soha. A sikeres megvalósítást elősegítve a közös élményeket adó programokat fokozatosan építették fel a Jó kis helyek: a közösségi térben zajló játékot követte a települési kimozdulás, az egyre távolabbi környező településekre való kirándulás, majd egyre több napos programok, utóbb nyári táborok megvalósítása.

A Jó kis helyek a felnőttek közül első körben az édesanyákat szólították meg kora gyerekkori programjaikkal, majd idővel a család többi tagja is be tudott kapcsolódni a különféle programokba. Néhány helyen kiemelt figyelmet fordítanak a jobb helyzetű és szegényebb gyerekek, családok számára is nyitott működésre. Miután a közösségi tér programjai már módot adtak az ismerkedésre, a gyerekek és felnőttek maguk is megszólítják egymást az utcán, a mindennapokban. Ez sok helyen újdonság, a közösséggé formálódás kezdete.

Hiánypótló szolgáltatások biztosítása

A legszegényebb településeken kiemelték, hogy mennyire fontosak és népszerűek a közösségi tér alapszolgáltatásai, nevezetesen az, hogy egy tiszta, rendezett, meleg helyre érkezhessenek a gyerekek, ahol sok játék és könyv van, és tudnak számukra ételt biztosítani.

Viszonylag kevés helyen indult be a mosási lehetőség, de ahol működik, ott a családoknak nyújtott jelentős segítségként említik. Ezeken a településeken ruha- és egyéb adományokat is szereznek a rászoruló családoknak.

A feszültség levezetésére is alkalmas színes programok, az otthonos és barátságos környezet bevonzották a gyerekeket a napközbeni ellátást biztosító közösségi térbe. Ennek eredményeként a településeken szinte teljesen megszűnt a csellengés, céltalan kódorgás, rongálás. A legtöbb házvezető számára fontos eredmény ennek kapcsán az is, hogy míg a szülőknek korábban problémát okozott a gyerekfelügyelet biztosítása iskola után, most nyugodtak, mert biztos helyen tudhatják a gyermekeiket munkaidőben és azt követően, akár hétvégén is.

A sokszínű szabadidős programkínálat mellett a legjellemzőbb a tanulást segítő programok sora, melyek hatásai már láthatóak a javuló tanulmányi eredményekben, a pedagógusok pozitív visszajelzéseiben. A kompetencia- és egyéb fejlesztő és prevenciós programok elérhetőségének biztosítása tekinthető egyelőre sikernek az elzárt településeken, a hozzájuk kapcsolódó kimeneti eredmények a jövőben várhatóak.

Szakmaközi együttműködések

A szakmai vezetők írásaiban a programok mentén való együttműködés erősödése is feltűnik, megjelenik a beszámolókból az óvoda, az iskola, a védőnő, a családsegítő, a polgármester és további helyi szereplők, akikkel javult a kapcsolat a közösségi tér aktivitásának köszönhetően. A legjobban működő Jó kis helyek a helyi szereplőkkel rendszeres közös megbeszélések keretében gondolkodnak együtt a település helyzetéről, az aktuálisan megoldandó feladatokról.

Konklúziók

Összességében elmondható, hogy azokon a településeken sikerült viszonylag hamar nagy lépéseket tenni, ahol volt egyfajta várakozás, hosszú távú terv, vízió a település fejlesztésével, a Jó kis hely szolgáltatás céljával, hasznosulásával kapcsolatban. Azokon a településeken, ahol nem készültek fel a lehetőségre, vagy esetleg sokadik projektként valósítják meg a Jó kis helyet, ott érezhetően lassabban halad a program, nehezebben indulnak be a szolgáltatások. A Jó kis hely közösségi terek döntő többségében az első évben sikerült megteremteni a működés alapjait, fizikailag, projekt-technikailag és szakmailag

egyaránt. A programok rendszerezése és sokrétűek, olyan szolgáltatások váltak elérhetővé a kistérségeken, melyek korábban nem voltak biztosítottak. Kialakult egy bizalmi kapcsolat a stábbal, ami a különböző korosztályok körében nagy látogatottságot eredményezett, valamint erősödtek a kapcsolatok a környező szereplőkkel, szolgáltatásokkal. Általános tapasztalat, hogy a közösségi térbe járó lakosok nyitottabbá váltak, könnyebben tudnak kapcsolatokat teremteni, aktívabbak, mint korábban – alakulóban van a közösség.

5. JAVASLATOK A FEJLESZTÉSI KONSTRUKCIÓK TERVEZŐI SZÁMÁRA

Háttér

A „Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistéleplési komplex gyermekprogramok támogatása” (EFOP-1.4.3-16) pályázati felhíváshoz kapcsolódik a program megvalósítását segítő szakmai-módszertani támogatató rendszer az „Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása” EFOP-1.4.1-15-2016 kódszámú projekt keretében. A kísérő projekt megvalósítói konzorciumában állami és civil szereplők – a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság, a Társadalomtudományi Kutatóközpont Gyerekesély-Kutató Csoport és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat – dolgoznak. A Jó kis helyek közvetlen támogatását, mentorálását a Szeretetszolgálat végzi, további képzési, kommunikációs, szakmai, monitoring és értékelési feladatokkal a többi partner is hozzájárul a közösségi terek munkájához. A Jó kis helyek mentorálásának tapasztalatai alapján szeretnénk néhány olyan szempontot felvetni, melyek átgondolása a 2021–2027-es ciklusban elősegítheti a Jó kis hely projektek továbbvitelét, az uniós források tervezését.

Számszerűsíthető elvárások

Jelen pályázati felhívásban elvárás a megvalósítókkal szemben, hogy a teljes projektidőszak végéig 10 fő 25 év alatti személy és 5 fő szülő legalább 5 alkalommal vegyen részt a közösségi térben valamilyen folyamat jellegű programon. Az indikátor egy 4 éves projekt első hete után leigazolható, így nem jelent kihívást a megvalósítóknak, nem motiválja a rendszeres, lehető legtöbb lakost bevonzó működést. A programok tervezésében meglehetősen nagy rugalmasságot hagyott a felhívás, ami szerencsés a helyi igényekhez illeszkedő szolgáltatási paletta kialakításában, viszont szakmai szempontból, valamint a felzárkózási prioritások mentén indokolt lehet kötelező tevékenységek és kötelező rendszeresség elvárása (pl. baba-mama klub legalább heti egy alkalommal való működtetése, hetente többször mosási lehetőség biztosítása).

A 0–25 éves korosztályt illetően jelenleg elvárás az, hogy a résztvevők 50%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesüljön. Az ebbe a kategóriába tartozó 0–24 évesek száma és aránya azonban

országos szinten évről évre csökken 2013 óta. A trendet jól jelzi, hogy a támogatásban részesítettek összlétszáma a 2012-es 572 ezres szintről 2017-re 340 ezerre csökkent. A változás hátterében jól körülríható szakpolitikai beavatkozások állnak. A közmunkaprogramok kiterjesztése és így a háztartások jövedelmének növekedése miatt a jövedelemhatárhoz kötött ellátásból sokan kiszorulnak. Az ingyenes tankönyvhöz alanyi jogon való hozzáférés kiterjesztése és az ingyenes intézményi étkeztetésben részesülők körének bővítése pedig azt eredményezi, hogy a szülők, családok a korábbihoz képest kevésbé motiváltak az RGYK igénylésére, mivel anélkül is hozzájutnak az említett kedvezményekhez.¹⁰

Ezek az országos trendek azokon a településeken is érvényesülnek, ahol Jó kis helyek működnek. Ez pedig azt jelenti, hogy a közösségi tereknek az abszolút számban és arányaiban is kevesebb rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők köréből kellene elérniük az eredetileg előírt 50%-ot. A pályázati felhívás megjelenésének időszakában minden potenciális pályázó településen 50% felett volt az RGYK-ban részesülők aránya, mára azonban csak a szolgáltatást elindítók 58%-ára igaz ez a megállapítás. Különösen a kisebb, és relatíve jobb helyzetű településeken okoz gondot a közösségi tereknek a pályázatban előírt indikátorok teljesítése.

Javaslat: A megvalósítás minőségét pozitívan befolyásolná, ha a közösségi tereknek nem a teljes projektidőszakra vonatkozóan kellene bizonyos indikátorok célértékeit elérni. Azt javasoljuk, hogy a jövőben a pályázati kiírás rövidebb időszakokra vonatkozó, folyamatosan, akár havi rendszerességgel teljesítendő indikátorokat tartalmazzon. Ezáltal a megvalósítók felkészíthetők egy jövőbeli normatív támogatás alapvető feltételének teljesítésére. Javasoljuk továbbá, hogy a több korcsoportot elérni kívánó projekt esetén minden releváns korcsoportra vonatkozzon valamilyen indikátor-elvárás.

Úgy gondoljuk, hogy egy következő pályázati felhívásban újabb kötelező tevékenységek is megjelenhetnének, illetve előremutató lenne egyes, felzárkózást segítő tevékenységek minimális gyakoriságának meghatározása.

Az EFOP-1.4.3-16 projektek esetén szükséges az elvárt RGYK-arány újragondolása azokon a településeken, ahol jelentősen csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek aránya. Újabb Jó kis hely projektek bevonása esetén frissített, felülvizsgált

¹⁰ Bővebben ld.: Tóth Judit Nikolett: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű minősítéssel rendelkező gyermekek és nagykorú gyermekek jellemzői, 2013–2017 http://epa.oszk.hu/03100/03107/00004/pdf/EPA03107_antropus_2018_1_087-097.pdf

adatsor alapján kellene meghatározni a települési RGYK-arányhoz képest az elvárásokat. A gyerekek, családok, települések szegénységét leíró mutatók kiválasztásába a Szeretetszolgálat is szívesen bekapcsolódik.

Települési adottságok figyelembevétele

Amennyiben lehetővé válik újabb Jó kis hely projektek elindítása, úgy a felzárkózást elősegítő programok célzottabbá tétele érdekében a támogatásra jogosult települések körének és a pályázati feltételeknek a felülvizsgálatára lesz szükség. Ezzel elérhető, hogy olyan helyeken jöjjenek létre közösségi terek, ahol azokra a legnagyobb szükség van. A pályázati feltételek megfogalmazása során arra is tekintettel kell lenni, hogy egy-egy szolgáltatáshiányos településen ne alakuljanak ki párhuzamosságok a hasonló profilú fejlesztések egyidejű megvalósítása következtében. A mentorálás során felmerült az is, hogy különösen a 300 fő alatti települések esetén a szomszédos településsel közös projektmegvalósítás hatékonyságát vizsgáljuk meg.

A pályázati feltételekhez és a megvalósításhoz kapcsolódó társadalmi mutatók felülvizsgálata is szükségesnek látszik. Ahogy korábban kifejtettük, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának és arányának folyamatos csökkenése országos tendencia. Emiatt ez a mutató már nem ad valós képet egy-egy település helyzetéről, az ott tapasztalható problémák mélységéről.

A mostani konstrukcióban ugyanakkora eséllyel indultak a maximális támogatásért a 200 fős és az 1000 fős települések, valamint a legszegényebb helységek és a relatíve jobb helyzetben lévő falvak is. A fenti szempontok egyáltalán nem játszottak szerepet a támogatási összeg meghatározásánál, miközben belátható, hogy ez egyfajta aránytalanságot eredményezhet.

Javaslat: A közösségi terek működtetésére kiírt pályázatban olyan mutató szerepeljen, mely alapján jól behatárolható a társadalmi deprivációval sújtott települések köre. Megfontolásra javasoljuk továbbá a településnagyság és a települési depriváció szempontjainak valamilyen szintű figyelembevételét az elérhető támogatási összeg meghatározásakor.

Közösségi tér helyszínek

Komoly gondot okozott – több helyen ez a probléma a mai napig is fennáll –, hogy a Jó kis helyek nem a véglegesnek szánt épületben kezdték meg a működésüket, a hátrányos helyzetű kistéleplések pedig sok helyütt nem tudnak olyan ideiglenes helyszínt biztosítani a számukra, amely igazán alkalmas lenne az eredetileg elképzelt szakmai tervek megvalósítására. Az ideiglenesen használt épületek mérete gyakran nem megfelelő – túl kicsi vagy túl nagy –, esetleg nem fűthető, vagy nem csupán erre a célra használják őket (pl. polgármesteri hivatal, könyvtár, orvosi rendelő). Ez a helyzet azért alakult ki, mert a közösségi terek létrehozása egy olyan pályázati konstrukcióban történik, amelynek pályázat-technikailag két, egymástól elkülönülő, de a megvalósításban egymásra épülő eleme van.¹¹ A pályázók külön igényelhetik ERFA típusú támogatást a Jó kis helyek épületeinek felújítására, és egy másik pályázatban ESZA forrást a szakmai tevékenységek megvalósítására.

Egyes közösségi terek másfél évvel a szolgáltatások beindítása után sem rendelkeznek döntéssel a beruházási pályázatokról, mások a döntés birtokában végzik a felújítási munkálatokat, miközben a Jó kis hely ideiglenes helyszínén működik. Az elhúzódó bírálat megnehezítette a kivitelezők megtalálását is, mivel a felújításra fordítható források az építőipari árak jelentős emelkedése miatt sok esetben nem bizonyultak elegendőnek, és döntően más, nagyobb beruházások kötötték le a cégek kapacitásait.

A helyszínek kapcsán felmerülő további probléma egyes településeken, hogy a közösségi tér messze helyezkedik el a telepszerű lakókönyezetétől, azoktól a településrészeketől, ahol a hátrányos helyzetű lakosság koncentrálódik, így épp a leginkább rászorulóknak számára érhető el legkevésbé a szolgáltatás.

Javaslat: A pályázati konstrukciót a jövőben lehetőleg úgy kell kialakítani, hogy a közösségi tér létrehozása során időben ne különüljön el egymástól túlságosan az infrastrukturális fejlesztések és a szakmai tevékenységek megvalósítása. Ez elengedhetetlen előfeltétele a közösségi terek eredményes működtetésének.

Szükséges továbbá a felhívásban elvárásként megfogalmazni azt, hogy a legszegényebb lakosság számára könnyen elérhető helyen létesüljön a közösségi tér.

¹¹ ESZA: EFOP-1.4.3-16 Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistéleplési komplex gyermekprogramok támogatása és az ERFA: EFOP 2.1.2-16 Gyerekesély programok infrastrukturális háttere

Felzárkózási projektek koncentrációja

A pályázati felhívás kizárta, hogy olyan településen létesüljön Jó kis hely, ahol van már gyerekház, és a pályázat részét képezte egy igazolás arról, hogy az EFOP-1.4.2-16 Integrált térségi gyerekprogramok projekt keretében nem létesül hasonló profilú intézmény, közösségi szolgáltató ház a településen. Mindezek ellenére bizonyos településeken többféle hasonló célú felzárkózási projekt valósul meg egy időben, melyek célcsoportjai, szolgáltatásai között is jelentős átfedések vannak, ez pedig nem minden esetben segíti elő az egyes programok megfelelő színvonalú megvalósítását. Egy kirívó példa, hogy két nyertes és működő Jó kis hely szolgáltatás van egy 1000 fő alatti településen, valamint gyakori a Jó kis hely, a Komplex telep program és a Bari Shej projekt párhuzamos működése egy-egy helyszínen.

Egyes települések (vagy pályázatíróik) nagyon eredményesek a források elérésében, azok összehangolt felhasználásban azonban nem minden esetben sikeresek. Sokszor felesleges párhuzamosságok jönnek létre, ráadásul, mivel nincs elegendő szakember a különböző pozíciókra, a helyi projektekben is érintett munkatársak túlterhelteké válnak, illetve nem tudják érdemben ellátni valamennyi feladatukat. Ezek a tényezők általában akkor is negatív hatással vannak a közösségi terek működtetésére, ha a szakemberek a helyi fejlesztési projekteket nagy körültekintéssel, egymástól megfelelően elválasztva igyekeznek megvalósítani.

Javaslat: A felhívásokban legyen pontosan meghatározva azon projektek köre, melyek egyidejű megvalósítása egy kistéleplésen nem indokolt. A szinergia biztosítása érdekében a bírálat során a korábbi döntések vizsgálatát is végezzék el, a bírálók tekintsék át azt, hogy milyen fejlesztéseket folytatnak, terveznek egy-egy településen. Egy újabb nyertes projekt összességében több forrást igényel, ha nem vesszük figyelembe a meglévő adottságokat. Egy működő közösségi tér képes lehet befogadni részleges költséggel is újabb feladatokat. Kérjük, gondolják át ezen elv beépítését a felhívásokba.

Menedzsment-költség

Az EFOP-1.4.3-16 felhívás alapján a projektmenedzsment-költségek a támogatási összeg maximum 2,5%-át tehetik ki. 44 millió forint maximális támogatási összeggel számolva a menedzsmentre költhető forrás a teljes projektidőszak alatt mindösszesen 1.100.000 Ft. Ez azt jelenti, hogy maximum 275.000 Ft fordítható évente a projektvezető és pénzügyi vezető bérére, járulékaira, utazási költségeire (eszközre,

anyagköltségre és egyéb menedzsment- költségelemekre). Ez az összeg koránt sincs arányban azzal a munkával és felelősséggel, amit a menedzsment szereplőktől vár a projekt. Ebből adódik az, hogy az amúgy is forráshiányos települési önkormányzat kénytelen plusz erőforrásokat mozgósítani, és/vagy a szakmai munka terhére oldják meg a megvalósítók a menedzsment feladatokat.

Javaslat: Szükséges a támogatás ezen részének közelítése a reális kiadásokhoz, ezért azt javasoljuk, hogy a menedzsment-költségek a jövőben érthessék el az összes elszámolható költség 12%-át.

Megvalósítók bérköltsége

A Jó kis hely projektek jellemzően hátrányos helyzetű térségekben valósulnak meg, ahol az országos átlagot meghaladó mértékű a szakemberhiány, így a projektgazdák számára sok esetben eleve gondot okoz a megfelelő végzettséggel rendelkező munkavállalók megtalálása és tartós foglalkoztatása. További nehézséget jelent, hogy a projektben elérhető bérezés gyakran alatta marad a többi helyi munkáltató által biztosított juttatásoknak, ráadásul az előbbi a szabályozások miatt nem könnyű összhangba hozni az állandóan változó munkaerő-piaci folyamatokkal.

Bár a pályázati kiírás nem határozott meg százalékos korlátot a szakmai megvalósítók bérezésére fordítható költségek tekintetében, a gyakorlatban mégis akadályokba ütköznek a projektgazdák, amennyiben módosítani szeretnék az eredetileg tervezett bérek nagyságát. Ennek oka, hogy az Irányító Hatóság a minimálbér, illetve a garantált bérminimum összegében jelölte meg a finanszírozhatóság határát.¹² A törvényben garantált minimumokra tehát maximumként tekint a pályázatkezelő szervezet, emellett nem veszi figyelembe a végzettség szintjét és a munkatapasztalatot a bérplafon meghatározásakor. Megjegyzendő továbbá, hogy a felhívás a szakmai vezetővel szemben elvárásaként fogalmazza meg a felsőfokú végzettséget, ám a bérszint meghatározásakor a középfokú végzettséghez rendelt garantált bérminimumot tekinti irányadónak. Márpedig diplomás pedagógusként, szociális szakemberként – különösen igaz ez a tapasztalattal rendelkezőkre – a garantált bérminimumnál magasabb bérre számíthatnak a közsférában elhelyezkedők, a versenyszféra bérszínvonala pedig ennél is magasabb.

¹² A teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapbér kötelező legkisebb összege (minimálbér) 2019-ben 149.000 Ft/hó, míg a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben, teljes munkaidőben foglalkoztatottak esetében a megállapított garantált bérminimum bruttó 195.000 Ft/hó.

Az említett tényezők olyan alacsony béreket eredményeznek a projektekben, amelyek jelentősen megnehezítik, hogy megfelelő végzettséggel rendelkező, tapasztalt, felelős, a felzárkóztatás iránt elkötelezett szakembereket vegyenek fel, akik vállalják az ezzel a munkával járó zord munkakörülményeket, a napi szintű ingázást az adott esetben távolabb lévő munkahelyre. Abban az esetben találkozunk elfogadott magasabb bérrel a projektekben, ha ehhez többletfeladat ellátását vállalja a munkavállaló. Álláspontunk szerint éppen elég feladat, teher hárul a megvalósítókra, ezért úgy gondoljuk, hogy az eredeti feladatkörükben kell megfelelő bérezést biztosítani a szakemberek számára.

Javaslat: A szakmai megvalósítók bérszintjét ne a nemzeti minimum alapján, hanem a végzettség, a feladatkör, a felelősség figyelembevételével határozza meg az Irányító Hatóság. Tegye lehetővé a rugalmas bértervezést annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű térségekben a társadalmi felzárkózás területén a különböző feladatokra fel tudják venni a szakembereket, és meg is tudják tartani őket.

Elégtelen megvalósítás

Vannak olyan problémák, melyekkel a máltai mentorok nem tudnak megküzdeni, mert azok megoldása szakmai mentorként egyszerűen nem lehetséges. Nincs eszközük azoknak az eseteknek a kezelésére, amikor a projekt megvalósításának színvonala jócskán elmarad a minimálisan elvárhatótól, és a megvalósítók egyáltalán nem együttműködők. A szakmai-módszertani támogató szereppel nem összeegyeztethető és technikailag sem lehetséges a projektet érintő szankciókkal élni, még a legkirívóbb esetekben sem. A mentoroknak arra sincsen közvetlen ráhatásuk, hogy egy-egy település vezetése mennyire érzi magáénak az ott létrehozott Jó kis helyet, milyen módon támogatja, vagy épp nehezíti meg annak működését. Márpedig a helyi döntéshozók támogató hozzáállása nagyon fontos az újonnan létesült szolgáltatások beágyazódása és későbbi sorsa szempontjából.

Javaslat: Mivel a közösségi terek mentorálásáért felelős szervezet nem rendelkezik erős szankcionáló jogosítványokkal, amelyek révén közvetlen hatással tudna lenni a projektek megvalósítására, szükség van egy olyan szereplőre, amelynél megvannak ezek a jogkörök. Ezért az javasoljuk, hogy a jövőben egy, a mentori feladatokat ellátó szervezettől független szereplő gyakoroljon kontrollt a projektek felett. Mivel a dokumentumokon alapuló ellenőrzés során látható működés és a tényleges megvalósítás között olykor jelentős elté-

rés van, a projektek és az azokkal járó fejlesztések érdemi megvalósulása érdekében szükséges gyakoribb, érdemi ellenőrzés, (akár spontán) helyszíni látogatások beiktatásával.

Szakmai támogatás

A jelenleg működő 33 Jó kis hely közösségi tér szakmai-módszertani mentorálását a járási Gyerekesély projekteket is kísérő 13 máltai munkatárs végzi. Munkájuk rendkívül összetett, és a projektek előrehaladásával változik annak fókuszja. Az első időszakban főképp (projekt)technikai és adminisztrációs problémák megoldásában kellett segíteni az újonnan beindított szolgáltatásokat. Később a programok szakmai tervezésének, a különböző célcsoportok elérésének és a közösségi tér mindennapi működtetésnek a támogatása vált hangsúlyossá a mentorok tevékenységében.

A jelenleg működő Jó kis helyek nagyobbik részében főként pedagógiai végzettséggel rendelkező szakemberek dolgoznak. Vélhetőleg ebből is adódik, hogy a közösségi terekben általában nagy hangsúlyt fektetnek a pedagógiai munkára épülő szolgáltatások működtetésére. Ezek mellett kevesebb figyelem jut a kisgyermek és a kamaszok speciális igényeire reagáló programelemekre, valamint a felnőtt lakosság elérésére, a helyi közösség egészének megszólítására. Mivel a pedagógusokat jellemzően nem készítik fel a közösségépítésre, közösségfejlesztésre, ezen a téren komolyabb támogatást kell nyújtani a Jó kis helyek számára. Ezt szolgálja az MMSZ által a szakemberek részére szervezett érzékenyítő képzés, emellett pedig a közösségfejlesztést középpontba állító helyi és regionális szakmai műhelyek szervezésével is szükséges támogatni a közösségi terek munkáját.

A közösségi terek persze nem azonos mértékben igénylik a mentorok támogatását, különböznek abban, hogy mennyire együttműködők, mennyire engednek beleszólást a munkájukba. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a mentorálás ott a legeredményesebb, ahol a közösségi tér működéséhez adottak a technikai és személyi feltételek, a munkatársak támogató szakmai közegben dolgoznak, ők maguk pedig nyitottak a jobbító szándékú javaslatokra.

Javaslat: A közösségi terek működését segítő továbbra is szükség van egy szakmai-módszertani támogatást végző szervezetre, amely a technikai segítségnyújtáson túl a közösségépítés- és fejlesztés szempontjait is képviseli. Lényeges, hogy legyen egy olyan szereplő, amely összekapcsolja az érintetteket a Jó kis hely projektekben és akár azon túl is a hasonló jellegű, felzárkózást segítő közösségi terekkel.

Közösségi terek szakmai standardjai, hálózatosodás

A jobbára települési önkormányzatok által fenntartott Jó kis hely közösségi terek elszigetelten működnek, szervezetileg nem kapcsolódnak tágabb szakmai közeghez, ellentétben például a térségi Gyerekesély projektek közösségi házaival, tereivel. Egyéb uniós támogatási konstrukciókban is megjelennek közösségi terek, melyek céljai, célcsoportjai és szolgáltatásai is hasonlóak. A Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal projekt Csillagpontjai és Csillagházai, a Végtelen lehetőség projekt Jelenlét Pontjai, a Felzárkózó települések program Jelenlét Pontjai, bár eltérő a fókuszuk, lényegében közösségi térként funkcionálnak. A 2021–2027-es uniós támogatási ciklus kihívása ezeknek a szolgáltatásoknak valamilyen szintű összehangolása. A hasonló jellegű közösségi házak, terek továbbra is külön pályázati konstrukciókban fognak működni, ugyanakkor már ebben az időszakban érdemes lenne olyan közös működésmódokat, módszertani alapelveket meghatározni, melyek a jövőben kiindulópontul szolgálhatnak az állami normatív finanszírozásba kerülésükhöz. Elképzelhető egy alap szolgáltatási sáv (kötelező és választható szolgáltatáselemekkel) kialakítása, közös indikátorrendszer, szakmai elvárások és adminisztrációs elemek alkalmazása, amelyeket minden közösségi ház biztosítani tud. Ezeknek az elemeknek köszönhetően modellezhető a működés, könnyebbé válik a szolgáltatások vizsgálata, értékelése.

javaslat: A felzárkózást segítő közösségi terek működésének, a megvalósításhoz kapcsolódó elvárásoknak az összehangolása a következő uniós támogatási ciklusban kezdődjön el, elősegítve a modellezést, értékelést, az állami normatív finanszírozásba kerülés képviseletét.

Fenntartás

Az olyan típusú fejlesztések, melyek körébe a Jó kis helyek is tartoznak, csak hosszú távon képesek elérni a kitűzött társadalmi célokat. Adott esetben a támogató településvezetés által biztosított anyagi és más típusú források segíthetnek abban, hogy az egyes projekt-időszakok közötti forráshiányos időkben is tovább működhessen a közösségi tér, ez azonban hosszú távon nem tekinthető megoldásnak. A legtöbb esetben ugyanis helyi szinten nem tudják előteremteni a folyamatos fenntartáshoz szükséges pénzüsségeket. A közösségi terek által eddig elért eredmények csak úgy őrizhetők meg, és további előrelépések abban az esetben várhatóak, ha az újonnan kialakított szolgáltatások folyamatos működéséhez biztosítottak az anyagi források. Amennyiben az egyes finanszírozási időszakok között forráshiány

alakul ki, és emiatt a közösségi terek kénytelenek bezárni, az komolyan visszavetheti a megkezdett szakmai munkát és erodálhatja a helyi közösséggel kialakított bizalmi viszonyt.

javaslat: Az uniós és állami forrásból létrehozott Jó kis helyek megvalósítói a projekt lejárta követően nem lesznek képesek fenntartani a szolgáltatást. Tudjuk, hogy a szolgáltatások, fejlesztések fennmaradása, hosszú távú működése alapvető elvárás a felzárkózási programokban (is), ezért indokoltnak tartjuk, hogy a jelenlegi uniós pályázati időszak végét követően megszakítás nélkül álljanak rendelkezésre további állami források a Jó kis helyek működtetésére. A jövőre nézve pedig kezdődjenek meg az egyeztetések a közösségi ház típusú szolgáltatások normatív támogatásának szükségességéről, módjáról.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Gábos András – Szívós Péter (2010): Jövedelmi szegénység és anyagi depriváció Magyarországon. In Kolosi Tamás – Tóth István György (szerk.): Társadalmi Riport 2010, Budapest: TÁRKI, 58–81.

Husz I. (szerk.) (2016): Gyerekesélyek a végeken II. Kistérségi gyerekesély programok 2010–2015: tapasztalatok és eredmények. Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont

Kocsis Attila (2015): A közösségfejlesztés lehetőségei a kistérségi gyerekesély programokban, Pannon.Elemző Iroda

Kocsis Attila – Marozsán Csilla (2019): A „Jó kis hely” közösségi terek működésének időközi értékelése. Előzetes elemzés. MMSZ

Szívós Péter – Tóth István György (2013): Egyenlőtlenség és polarizálódás a magyar társadalomban. TÁRKI Monitor Jelentések 2012. Budapest: TÁRKI

Tóth Judit Nikoletta (2018): A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű minősítéssel rendelkező gyermekek és nagykorú gyermekek jellemzői, 2013–2017. In antro-pólus, 2018 (3. évf.) 1. szám, 87–97.

IMPRESSZUM

A FÉNYKÉPEKET KÉSZÍTETTE:

Botos Ildikó	63. oldal
Fehér Angéla	25., 27., 29., 32., 34., 35., 37. oldal
Fodor László	49. oldal
Korondi Anita	4., 22., 23., 54., 88. oldal
Mursa Nóra	70. oldal
Majoros Árpád	Címlapfotó
Nagy Gábor	61., 65., 68., 73. oldal
Póór Nárcisz	19., 20., 41. oldal
Rácz Ádám	51. oldal
Vince-Kovács Katalin	46. oldal
Orsós Zsolt (11 éves)	31. oldal (rajz)

Kiadó: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Modellprogramok
 Felelős kiadó: Lantos Szilárd, a Modellprogramok vezetője
 Olvasószerkesztő: Kurucz Andrea
 Kiadványtervező: Majoros Árpád
 Tördelés: Veloz Nóra
 Nyomta és kötötte: Keskeny és Társai 2001 Kft.

ISBN 978-615-81586-4-0

**A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT
EMBEREK SZÁZEZREINEK NYÚJT SEGÍTSÉGET.**

KÖVESSE HÍREINKET:

www.maltai.hu

facebook.com/maltai.szeretetszolgalat

instagram.com/magyarmaltaiszeretetszolgalat

youtube.com/maltaihirek

Nyolcágú kereszt - élő magazinműsor kéthetente
csütörtökön 16:50-tól a Mária Rádióban

soundcloud.com/nyolcagukereszt

Kérjük, támogassa a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkáját.

adomanyozz.hu

kerekitsdfel.hu

1350 - A Máltai Szeretetszolgálat adományvonala, hívásonként 250 Ft támogatás

2018 során európai uniós forrásból mintegy három tucat új Jó kis hely közösségi tér kezdte meg működését 1000 fő alatti kistelepüléseken. Kiadványunkban a közösségi házak vezetőinek és a Szeretetszolgálat szakmai támogató mentorainak segítségével beszámolunk az első időszak eredményeiről, sikereiről, reményeiről. Végül összegezzük a tapasztalatokat, és javaslatokat fogalmazunk meg a szolgáltatás jövőbeli tervezéséhez.

„Nincs semmi más. Sem bolt, sem kocsmá, sem posta, sem orvos, valójában vallási közösség sincs már – és az fontos, hogy több is legyen, mint a mozgó boltok szignáljai és traktorberregés. Egy év alatt csoda nem történik, de akár történhet is.”

Radics József szakmai vezető, Drávacécs

Mi is a Jó kis hely? Kicsit gyerekház, kicsit tanoda, kicsit ifjúsági iroda, kicsit közösségi ház, kicsit művelődési ház, kicsit szociális iroda. A közösségi tér, ahova mindenki betérhet egy jó szóért, egy kis figyelemért, ahol értik a helyzetet, látják a problémát, ahol épp azt kapod, amire szükséged van. Ahol várnak, ahol számítasz.